

## NAMENTUL

... 28.— Cor.  
ate an 14.—  
... 7. | :  
... 2.40 :

u România și  
răinătate :

... 40.— franci

elefon  
raș și interurban  
Nr. 750.

# ROMÂNUL

REDACȚIA  
și ADMINISTRAȚIA  
Strada Zrinyi N-rul 11a.

INSERTIUNILE  
se primesc la adminis-  
trație.

Mulțămite publice și Loc  
deschis costă știrul 20 fl.  
Manuscrisele nu se im-  
napolază.

## In apogeu.

Arad, 12 Iunie.

rem impresia, că de-odată cu venirea  
ui Tisza la putere, se începe în viața po-  
a Ungariei o eră nouă, ale cărei carac-  
ce ni sunt date de pe acum ca derivând  
rsonalitatea atât de viu colorată a nou-  
de cabinet. În ședința de azi a camerei,  
e Tisza și-a desfășurat cu o pregnanță  
bită programul și deși n'a putut să spu-  
nic nou, s'a văzut totuș că din noua for-  
re a credințelor sale politice se desprinde  
ta asta o hotărâre și mai accentuată, o  
și mai fanatică de a se traduce în fapte  
ogram atât de nenorocit.

tim că primul, care a aplicat o lovitură  
ială sistemului de toleranță creat de  
cisc Deák și baronul Eötvös, a fost  
actualului prim-ministru Coloman  
„, „sdrobitorul de naționalități”, bărba-  
e stat maghiar, care a formulat în toate  
oțiile ei bizare ideea statului unguresc u-  
și care s'a stins în sbuciumări zadarni-  
ereușind să legitimizeze cu nici un rezultat  
bil viabilitatea unei lozinci atât de străine  
mea progresului modern. Regimul de 15  
l contelui Coloman Tisza a slăbit între-  
emelia de principii morale a statului no-  
și personalitățile de mai puțină intensi-  
cari i-au urmat, și-au risipit energiile în  
rcări absurde, adâncind mereu ranele și  
rând prin o serie întreagă de fiascuri sen-  
greșit al politicii de nefirească contopire  
âtor rase antagoniste. Toate legile câte  
creiat în semnul utopiei panmaghiare au

sporit numai substratul de substanțe explosive  
în acest stat, și zilele noastre de mari semna-  
lări pentru viitor găesc organismul Ungariei  
acoperit de pletora unor boale aproape incu-  
rabile.

Dar poate e fatal în natură, ca orice încercare nefirească să fie răsbunată deplin prin sine însăși. A trebuit să vie un om de-o personalitate tot atât de impetuoasă ca aceea a contelui Tisza, pentruca să se săvârșească porunca firii. Acest om s'a întâmplat să fie chiar fiul inițiatorului, și nu greșim dacă deducem la o congenialitate naturală, date fiind și toate motivele ei psihologice. În adevăr, cetind discursul-program pe care l'a spus contele Ștefan Tisza aseară în clubul guvernamental, și cetind discursul din ședința de azi a camerei, simțim că din el exhală spiritul lui Coloman Tisza, simțim că dela apunerea celui mai periculos maniac al ideii de stat nu s'au rostit cu mai adâncă convingere credințele panmaghiare, oricât de solicitori ai lor să fi fost miniștri intermediari de talia lui Bánffy, Wekerle, Apponyi etc.

Acum, când steaua contelui Ștefan Tisza e în zenitul politicii ungare, ne dăm mai bine seama de întreaga cariera lui, și vedem mai limpede țintele ipotetice spre cari se avântă. Înțelegem că apariția unei individualități de cerbicia lui a putut să trezească chiar dela început adevărate perturbații în lumea politică ungurească; înțelegem că multe comete de-o mai puțină rezistență au trebuit să devieze din orbita lor în jurul portofoliilor și să se dedea la atitudini inconsecvente de felul celor ce observăm azi în vălmășagul campaniei opoziționiste. Contele Tisza are doar pre-

destinație să ducă la absurd și, deci, să demonstre definitiv zădărnicia unei concepții mincinoase. El e trimis de ordinea superioară a legilor naturale, — e un mijloc indirect în scopul adevărului.

Așezată în cadre mai generale, concepția contelui Tisza nu e nouă: e vechea concepție ungurească antifederalistă, care spre nenorocul tuturor popoarelor din monarhie n'a mai găsit nici un potrivnic convins în anturajul domnitorului dela dispariția cancelarului Frederic Beust și a lui Hohenwarth. Contele Ștefan Tisza pare chiar la-și fi ales ca țintă supremă să convingă dinastia, că o Ungarie pusă exclusiv la discreția aspirațiilor ungurești, e singura garanție probabilă pentru stabilitatea monarhiei. În acest scop și-a permis contele Tisza toate bravadele împotriva obstrucției din camera ungară. În acest scop a aplicat atâtea dispoziții dictatorice și a înfăptuit reforme, cari să asigure guvernului, — după cum vedem chiar și-și — o executivă rapidă și sigură. Așa i-a fost cu putință să dea cezarului — dupăcum se laudă în discursul-program — un mai mare contingent de recruți, dimpreună cu atâtea milioane grele; așa i-a fost cu putință să puie pe labe pe toți dulăii kosuthiști și să-i dea dinastiei un nou partid, de aceleași proporții ca cel liberal creat de tatăl său, și tot atât de flexibil în mâna politicii antifederaliste cum a fost cel liberal. Cu un cuvânt, contele Ștefan Tisza voiește să-i dea monarhului desolat în contemplarea atâtor sfâșieri din monarhie, o speranță nouă și aceea în semnul utopiei de stat a Ungurilor. Și e timpul suprem, crede contele Tisza: monarhul se apropie de limita extremă a vieții

## „Meșterul Nicu“ \*)

Nuvelă de Horia Petra-Petrescu.

Clopotul mănăstirii Zamfira chema pe că-  
ri la rugăciunea de seară. Incet, scârțând  
greu, se deschideau ușile de brad ale chiliu-  
r călugărești. Apăreau fețe bărboase, se ri-  
u din negrul vestmintelor mâni aduse la  
ot, împodobite cu mătâni de chihlimbar to-  
de atâtea rugăciuni către Domnul și pașii  
gărești abia de se auziau în ograda plină de  
pă.

— „Nu vii cu noi?” întrebă tocmai călugărul  
is de spate, pe un tânăr de cincisprezece ani,  
e curătea niște pensule lângă fântâna mă-  
tinei.

— „Indată!” zise tânărul, își șterse mâinile,  
i primiseră toate culorile curcubeului și se  
opie de călugărul Isaia plin de smerenie, ca  
întovărășească.

— „Ei, ce-ai făcut astăzi? ce ispravă?” între-  
călugărul blând, clipind din ochi, ducându-și  
țul drept, părintește, pe umărul tânărului.

— „Am lucrat la sfântu' Neculai”.

— „Unde ai ajuns? La briu? La barbă? Să-i  
i barba mare, fiule, că sfântu' Neculai a avut  
barbă cât două caiere de lână”.

— „Nu, taică Isaia, fața am lăsat-o la urmă

de tot — că, vezi Dta, fața și, cu deosebire, o-  
chii, ăia-s greu de pus în icoană. Adică — greu  
n'aș zice tocmai greu, da mai cu anevoie decât  
alelalte părți ale trupului. Cu ochii 'mi fac eu  
mai mult de lucru și ăia trebuie să vorbească ca  
o carte deschisă, iacă, să-mi dea răspuns la gân-  
durile din ei taman cum răspunde când o întreb,  
gramatica franțuzească, care o am în buzunar.

— „Lasă, o să vedem noi ce ispravă a făcut  
„meșterul Nicu”, că știm noi că nu l'a chemat  
starețul de flori de măr pe la mănăstirea no-  
stră!” zise zimbând călugărul și amândoi intrară  
în bisericuța cea mică, unde se ținea vecernia.  
Bătrînul în strana lui, tânărul în mijlocul biseri-  
cuței afumate, cu ochii ațintiți drept înainte.  
„Nicu” își încopie mâinile sale slăbuțe spre ru-  
găciune și începu să colinde cu gândul în anii  
copilăriei, să-și amintească de maică-sa și de  
mătușa Maria din mahalaua Cărămidarilor, a-  
ducând, în felul său, copilăresc, mulțumită pă-  
rintelui din ceriuri, că i-a dat puteri să răsbată,  
să iasă cât de puțin înspre limanul dorit de în-  
treg sufletul său.

— „Doamne”, zicea glasul lăuntric al micu-  
lui „meșter Nicu”, vorbind cu Dumnezeuul său,  
Doamne! Tu ești mare și bun, Tu nu m'ai pără-  
sit. Pe mama, care a rămas sărmana cu șapte  
copii mici, când a murit tata, n'ai lăsat-o pe  
drumuri — ai adus-o 'n București — ai mănă-  
t-o 'n casa mătușii Maria. Au început amândouă să  
coasă și din cusutul mânilor lor și al surorilor  
mele, ai făcut să cresc eu mare. Tu Doamne,

mi-ai dat darul să știu povesti în icoane viața  
sfinților și lupta lui Mihai Viteazu', de mi-au  
cumpărat femeile sărace la târguri liconțele  
mele și de mă mângâi că am putut aduce soro-  
coveți câștigați așa, ca să-i dau mamei mele, Ru-  
xanda Grigorescu. Îți mulțumesc Doamne, îți  
mulțumesc. Eu știu că de aia mi-ai dat greutate,  
ca să mă întărești, că de aia mi-ai adus în cale  
un iconar pistrit la mațe, dela care să învăț  
meșteșugul ăsta frumos, și care mă lua la goană  
și-mi da să mătur, în loc să vorbesc cu sfinții  
— de toate astea m'ai făcut părtaș numai și nu-  
mai ca să cunosc ce-s greutatețile. Acum, ce să  
te rog eu, Doamne-Dumnezeule, să-mi împli-  
nești? Iacă, am un dor, un dor mare — să văd  
lumea. Sunt pe lumea asta meșteri mai mari  
decât iconarii, dela cari am învățat eu. Vreau  
să-i văd, să le aud sfatu', să încerc și eu, doară-  
doară, mi s'o brodi să pun pe pânză ceea ce dos-  
pește atât de tare în pieptul meu”.

La gândul acesta din urmă și-a strins și mai  
hotărît degetele deolaltă, tânărul smead la față,  
mic de stat, cu fruntea boltită plină de 'ncre-  
zare.

„Vreau să văd lumea!” i-a mai trecut încă  
odată prin minte în fața altarului. Dacă i-ar fi  
știut călugării din strane gândul, s'ar fi cutre-  
murat, căci la ce alta se gădea creierul lor, în  
timp ce ochii erau ațintiți asupra flacărilor din  
candelile dăruite de ctitori domnești, decât la  
nimicnicia acesteia, ei, cari fugiseră de lume?

Abea a rostit în gând „meșterul Nicu” planul

\*) Nuvela aceasta, cu subiectul luat din viața picto-  
rului Grigorescu, a fost citită într-o ședință publică, în  
Asov, 1913. Aatorul.

omenești; la porțile țării bat evenimente mari, clocotesc glasuri dodonice — și cine poate să știe ce poate să aducă un nou domnitor... Contele Ștefan Tisza nu va șovăi deci în fața niciunei piedeci, fie ea oricât de fortificată și chiar de cătră partidele ungurești tot atât de amestecate de ideologia statului naționalicește unitar.

Dar, contele Tisza, vine în împrejurări schimbate. El mai știe, că intransigența oarbă a tatălui său e inoportună azi, când se apropie de neamurile nemaghiare. În consecință, el — simțind întreagă gravitatea acestei esențiale probleme a statului — va urmări, cum a urmărit și până acum, dezarmarea noastră prin tertipuri, prin momeli, printr'un vast aparat de șiretlicuri politice, — fără să poată, însă, să dea încercărilor sale aparența seriozității. El va desminti, cum a desmintit și până acuma, pas de pas, sinceritatea promisiunilor ce ne face. Avem cele mai edificante experiențe în această privință. Atrocitățile dela 1910 și toate nelegiuirile de atunci și până astăzi, toate legile blestemate dau numai o parte a operei contelui Tisza, oricât ar fi de formidabilă și „partea” asta, — ele ne indică, însă o activitate în stil cu adevărat îngrozitor pentru viitor. Deslușim conturile mari ale planurilor lui din opera de până acuma și ne dăm seama că n'am avut în față-ne un dușman mai primejdios, tocmai fiindcă pare a avea consentimentul monarhului pentru toate țintele sale de somnambul incurabil al celei mai bizare vedenii politice din câte au zăpăcit vre-odată mintea unui popor.

„Doresc — a zis și în discursul său de astăzi — pacea cu naționalitățile și constat că o parte din ele își și fac acum datoria de cetățenie ungară, partea cea mai mare însă gravitează și azi în afară.” Și ca să distrugă în germene această „gravitare în afară”, contele Tisza anunță, că cea dintâi problemă a guvernului va fi să puie în aplicare noua lege electorală, dimpreună cu toate legile auxiliare, atât de cunoscute nouă. E, deci, cu ochii absorbiți de fatalul spectru al ideii de stat și crede să previe tensiunea unui curent în germene, ațâțând și alimentând până la saturațiune substratul din care răsare acest curent.

De aceia găsim, că nu este o mai vinovată concepție a datoriei noastre naționale, decât să ne facem iluzii în fața tiradelor contelui Tisza și decât să șovăim fie și numai o clipă auzindu-i mlădierele insinuante. De aceea suntem fericiți, aflând că azi în ședința camerei, îndată după contele Tisza, a luat cuvântul d. Dr. Teodor Mihali, președintele clubului nostru parlamentar și i-a dat un energic și nădăoios răspuns, talmăcindu-i cea mai legitimă neîncredere a neamului românesc din Ungaria. Au stat iarăș față în față trimișii celor două lumi potrivnice: Contele Tisza, mentalitatea transcendentă și solitocă în mijlocul unei lumi purtate spre triumful celui mai real și generos principiu, al principiului libertății naționale, iar d. Mihali solul Ungariei viitoare, prevestitorul care spune despre prăbușirea apropiată a prejudecăților politice ungurești, prăbușire cu atât mai apropiată, cu cât campionul ideii utopice riscă cele din urmă sforțări pentru aclimatarea unei plante ciudate, ale cărei rădăcini se afundă în epoci de mult înmormântate.

Dar d. Mihali n'a fost ascultat, pentru că nici nu putea fi ascultat de-o lume lipsită de facultățile normale ale înțelegerii. D-sa a fost considerat și de data asta ca reprezentantul unei ideologii prea avansate decât să poată fi asimilată cu una cu două de tardiva mentalitate ungurească, și cum în vechime un Anaxagoras, precursorul astrologiei moderne, era crezut de nebun pentru că afirma cel dintâi că soarele e mai mare decât Peloponesul, tot așa vor fi crezut și manechinii ideii de stat maghiar despre d. Mihali, când d-sa grăia în numele unui adevăr atât de anevoios pentru reprezentanții celei din urmă fosile a tradițiilor medievale în Europa.

După cuvântul dlui Mihali, situația partidului național român din Ungaria și Transilvania e nu se poate mai clară: acest partid va afirma cea mai consecventă intransigență românească față de noul guvern și cu cât îndârjirea lui ar crește împotriva noastră, cu atât ne vom întezi și noi, câtă vreme sunt atât de evidente țintele contelui Tisza și câtă vreme în toată frazeologia lui despre împăcarea cu

națiunile nemaghiare noi vedem tot tinctă cursa cea atât de rău plasată.

În numărul nostru de mâne vom în întregime discursul dlui Mihali.

**Inconștientă ori — intrigă?** Știm că „Minerva” din București e unul dintre cele frunte ziare din România, care cu deosebită și reală înțelegere a știut totdeauna să a teresele românismului de pretutindeni și în interesele poporului românesc din Ungaria deal. Cu atât mai mare ne este mirarea cetii articolul său de Marți (28 Maiu) despre „Ungaria”. Autorul acestui articol vrea să a schimbarea de guvern în țara noastră. Despre Ștefan Tisza spune: „E îndeosebi luc doios, că el își va da toată silința să rez tr'un fel oarecare chestiunea naționalității ales în ceea ce privește pe Români”. Auto continuă: „Mi-a venit și știrea, că partidul român ia o atitudine rezervată față cu vern”. Articolul se termină cu fraza urm „Frații noștri de peste Carpați nici nu pa viața publică a patriei lor destul de uniți, a prezențați, ca să îndrăznim a ne face mari il ceece ce-i privește”.

Meșterul condeiului, care a așternut p articolul ce ne preocupă, în chip foarte ș cearcă să injecteze veninul zizaniei și al derei în rindurile noastre și tot atunci falsi rea faptică a lucrurilor. Prezintă pe comi fan Tisza ca pe un binevoitor al Româi printre șire, învinuiește partidul național că ia o atitudine rezervată față cu noul Săvârșește în urmă păcătoasa insinuație că nii din Ungaria și Ardeal nu par destul de astfel spectacabil autor nu îndrăznește a mari iluzii în ceea ce ne privește, fiind noi reprezentati”, cum suntem.

Care va să zică nu suntem una și nu bine reprezentati. Adevărul este însă cu cinstiți din Ungaria și Ardeal niciodată n' mai bine închiegați, ca tocmai acum și cut sustine, mai bine reprezentati n'au fost ni pe vremea conducerii Brote-Slavici. Că bește de desunire, acela nu se poate gând la Mangra și soții lui.

Scriitorul articolului „Criza din Ungar este oare vr'un amic al trădătorului dela Așteptăm răspunsul confrăților dela „Mine

**Atitudinea decisivă a României.** Sub acest ocupă la loc de frunte ziarul vienez „Deutsches blatt” în numărul său de ieri seara, scriind despre barea de guvern din Bulgaria și despre nouile cații din Balcani.

său de călătorie și i-a și răsărit altă greutate înainte, căci el tot de greutate a avut parte în tinereța sa.

— „Da de Măriuca popii ce-o să se aleagă?” Măriuca popii! Și gândul acesta l-a adus „meșterul Nicu” în fața altarului, ca pe celelalte, căci n'avea de ce să roșească: la Măriuca popii ținea el mult, mult — cât de mult? — iacă, atâta cât poate el să strângă de tare degetele mânilor că să-l doară! E fata părintelui din satul învecinat și e aproape de-o vârstă cu el. Se întâlnesc des, își întind mâinile de bun-sosit, se uită unul în ochii altuia și nu le mai trebuiește nimic.

Și-i vine în minte acum că nu s'au văzut de două zile, că nu s'au plimbat împreună și suspină, de se uita călugărul din apropiere la dânsul, căutând să-i priceapă suspinul.

Isaia, în strana sa, își ia drept punct de mănecare a înțelepciunii lumesti cuvintele: „Cu adevărat, deșertăciune sunt toate...”

Dar mai avea de ce să se roage „meșterul Nicu” Dumnezeuului său și acum l-a cuprins acest gând în mrejele sale, încât toate celelalte de mai înainte au dispărut: azi dimineață a încercat el să zugrăvească în turla cea mare din mijlocul bisericii un serafim, în creștetul bolții și ori cât și-a dat truda, n'a putut-o scoate la cale. Și se ruga acum lui Dumnezeu: „Doamne, fă să

gat mâne serafimul din turla cea mare a bisericii — fă să fie frumos, să se uite lumea la el și să zică: fie, că meșter om l-a mai zugrăvit!”

S'a întors „meșterul Nicu”, după rugăciunea sa, în chiliuță, unde își dedea sbor visurilor nădrăvane, nopțile lungi și călduroase de vară. Acum se simțea singur.

A scos la iveală, de trecere de vreme, gramatica limbii franțuzești și a început să cetească Voia cu orice preț să învețe franțuzește, să se știe înțelege cu oamenii, când o să se pomească într'o bună dimineață în Paris, da, în Paris, (nici mai mult, nici mai puțin!) căci știa el că acolo și numai acolo este izvorul tămăduirii, lacul Betesda al celor însetoși după frumsețe.

Nu mergea cu învățătura. Vorbele nu-l atrăgeau acum. A închis cartea și a ieșit afară, lângă aghesmătarul mănăstirii. Călugărul Isaia privea cu ochii duși în seara minunată de vară. Târlăiau grieri, se mișcau ramurile din apropiere, trezind frunzele să simțească și ele, cu întreagă nervatura lor, misterul nopții de vară.

— „Vino mai aproape, fiule!” i-a zis călugărul Isaia. „Așa, șezi lângă mine. Vezi — m'am gândit mult: n'ai vrea tu să zugrăvești mănăstirea Agapia?”

— „Nu”, răspunde rezolut tânărul, care s'a sgârcit acum lângă pata neagră, mai neagră de-

cât întunerecul sării cu lună. „Vreau să v mea!”

— „Lumea? O fiule, meștere zugrav, n ni atâta după ea. N'are să te mulțamească

— „Ba are, taică Isaia, are. Am văzut lucruri minunate, zugrăvite cu mult mește zice că zugravii ăia trăiesc în Paris”.

— „Paris! O Gheenă de păcate, Gheenă pentru oamenii fără de căpătâi, C pentru taie-frunze-la-câni și nu pentru ai vreau să muncească, ca mine”.

— „Măăă!” se miră Isaia văzând c bate în piept prichindelul de lângă dâns par'că ar fi fost întreg pământul în buz lui. — Și-a urmat o scurtă tăcere.

— „D'apoi cu ce te vei duce?”

— „Adun bani, sorocovăț de sorocovă bun e Dumnezeu, într'o zi îmi iau tâlpășița aici...”

— „Cu ăsta nu-i a glumă”, își gândi și începu să-i povestească, ca unui prieten toate câte le-a văzut pe unde a petrecut e văzuse multe în viața sa sbuciumată.

Apoi s'a ridicat și s'a dus în chiliia sa, culce. A rămas, „meșterul Nicu” singur — doar gândurile tovarăși.

(Sfârșitul în numărul de mâne.)

„Statele balcanice întreprind totul, ca să întâmpine deplin pregătite viitoarele evenimente. *Toate cantă favorul României.* După o informație primită din sursă deosebită petrec de prezent în București trimișii speciali ai Serbiei și Greciei, cari au misiunea să câștige între ori ce împrejurări România pentru intrarea ei în convenția militară sârbo-grecescă. Trimișii aceștia nu sunt deloc scumpi în promisiunile lor, cari, în cazul unei biruinți să fie realizate în contul Bulgariei. Tratatul condus de partea României de către primul ministru *Maiorescu*, n'au dus până acum în direcția aceasta la nici un rezultat.

Dar nici Bulgaria n'a întârziat a se apropia de România cu un ofert din partea ei. Numitul ziar face amintire apoi despre concesiunile făcute la Londra de Dr. Danef d'nei Take Ionescu, după cari Bulgaria ar fi cedat României un teritoriu la mare până la Kawala, însă nu și Silistra. La Petersburg s'a hotărât apoi cedarea Silistrei României, iar fâșia la mare a fost lăsată în posesiunea Bulgariei.

„E de o importanță deosebită împrejurarea, — continuă „Deutsches Volksblatt” — că, chiar în momentul când Bulgaria începe tratativele cu România, în fruntea guvernului bulgar e numit Dr. Danef. Bulgaria a intrat deja în tratative cu România în sensul propunerilor de mai nainte ale lui Danef. *In sensul acestora Bulgaria se declară învoită a ceda României fâșia dela mare până la Kawala în schimbul unei acțiuni a României în favorul Bulgariei. Atară de aceasta Bulgaria a mai făcut propunerea la București ca România să capete teritoriul locuit de Români din Serbia, iar Bulgaria mai pretinde pentru sine alară de întreg teritoriul Macedoniei orașele azi în posesiune sârbească: Prito și Vranja”.*

„Deutsches Volksblatt” este informat că România n'a luat încă nici o hotărâre față cu propunerile statelor balcanice, dar că a declarat deja, că în cazul unor complicații rășboinice nu va rămâne neactivă. România prin umare — scrie ziarul vienez — urmărește o politică reală, sănătoasă și ținându-se departe de ori ce sentimentalism inutil, va avea în vedere numai interesele ei proprii. Dar în timpul scurt ce mai este până la momentul decisiv statele balcanice se străduiesc a câștiga favorul României, căci ele foarte bine știu, că biruitorul din această luptă premergătoare, va putea înscrie pe steagul său și lupta decizătoare de pe câmpul de rășboi.

## Serbările dela Brașov.

### Congresul femeilor române.

Brașov, 11 Iunie.

Zilele viitoare se vor ținea în Brașov câteva serbări culturale, cari merită atențiunea întregii românități. În timpurile noastre, când s'a dat lozinca sănătoasă: „cei buni înainte!” și când numai manifestația pe terenul cultural-economic dă dreptul de existență unui neam — s'a trezit și conștiința femeilor române și mulțămărită mai cu seamă unei femei de inimă, care a priceput spiritul vremii, se adună în cele două zile de Rusalii pentru întâia dată toate reuniunile femeilor române din Ardeal în Brașov, care vrea să-și păstreze și acuma gloria din trecut de a fi plămăditorul ideilor bune și sănătoase pentru neamul nostru.

Despre acest congres s'a mai scris în *Românul*, de aceea trec la alt șir de idei, atrăgând atențiunea numai asupra acestui moment important în viața femeii române și constatând că și-au anunțat de pe acuma participarea vre-o 25 de reuniuni femeiești, promițând că-și vor trimite reprezentantele la congresul din Brașov.

Programul serbărilor este variat și cât se poate de potrivit ca să atragă nu numai dame mai în vârstă, ci și domnișoare și domni, căci toți vor fi primiți cu brațele deschise de comitetul aranjator și de brașoveni.

Cele două ședințe se vor ținea în sala cea mare a gimnaziului, înainte de prânz, când se vor discuta punctele înșirate în programul de acțiune. Pe Duminică seara este plănuită sosirea celor mai multe deputațiuni. Comitetul de încvartinare va fi la gară și va conduce pe oaspeți la oțeluri. Luni (prima zi de Rusalii) serviciu divin și ședința festivă (primă) — apoi „ma-

să comună” (ca să nu i se spună „banchet”, cuvânt care are ceva odios în zilele noastre de criză). Seara se va da prima reprezentație a „*Cavalleriei rustice*”, opera lui *Mascagni* și a „*Șezătoarei*” dlui *Tiberiu Brediceanu*, sub conducerea dlui *Gh. Dima*, din partea corului reuniunii de cântări brașovene. A doua zi ședința, apoi, după prânz serbare în grădina și localitățile „casei de tir” de sub Tâmpa, unde se vor produce elevele, internatului brașovean și unde se va și dansa. A treia zi e rezervată pentru excursii, la Sinaia, la Zărnești, Bran sau într'alte localități, după dispoziția publicului.

De sigur va fi un punct de forță reprezentația de Luni seara. Dl *Dima* s'a îngrijit ca manifestația aceasta muzicală să nu lase nimic de dorit. Societatea noastră de teatru a pus la dispoziția corului brașovean suma de 1500 coroane pentru aranjament și pentru acoperirea speselor cu cântăreții chemați dintr'alte locuri. Pictorul *Bulhardt* a pictat *anume* două scenării frumoase, una reprezentând o casă țărănească românească, alta piața unui sat din Sicilia, cu biserică, cu crâșmă, etc. Ne putem lăuda și cu împărțirea rolurilor. Iată amănunțele referitoare la aceasta:

#### *Cavalleria rusticana*”.

Santuzza: (Dna *Veturia Triteanu*).

Turiddu: (Dl *Ștefan Mărcuș*).

Lucia: (Dna *Elena Jiga*).

Alfio: (Dl *Gh. Folescu*).

Lola: (Dna *Mărioara Moga*).

#### „*La șezătoare*”.

Ileana: (Dna *V. Triteanu*).

Sorin: (Dl *Gh. Folescu*).

Mama Dumitra: (Dna *M. Moga*).

Moș Marin: (Dl *Gh. Mercheșanu*).

Radu: (Dl *R. Ardelean*).

Lelea Chiva: (Dna *M. Popescu*).

Mărioara: (Dna *M. Dima*).

Stan: (Dl *R. Prișcu*).

În urma informațiilor primite se va reprezenta de 3 ori „*Cavalleria*” și „*Șezătoarea*”. Din satele românești din apropiere se pregătesc să vină sătenii cu preoții și învățătorii lor în frunte — având *favoruri* mari la prețuri — ca să vadă o reprezentație românească cu care ne putem fâli.

Toate în tot: zile frumoase, luminoase așteaptă Brașovul pentru săptămâna viitoare. Cine nu s'a hotărât încă — să lase orice îndoială la o parte și să vină la serbările dela Brașov, căci îl putem asigura că va câștiga impresiile cele mai bune.

Zilele trecute au serbat în acelaș oraș Ungurii și Sașii: Ungurii cu societatea lor de cântări, „*Dalárda*”, jubileul de 50 de ani (cu pompă, cu deputațiuni din întreagă Ungaria), Sașii jubileul marelui lor componist și cugetător-poet: *Rich. Wagner* (cu o reprezentație a operei „*Tannhäuser*”).

Lanțul îl încheiem noi.

Fie ca manifestația noastră să fie vrednică de un neam ca al nostru, căci aici nu este vorba numai de o serbare regională, ci de o serbare a întreg neamului românesc.

Correspondent.

O rugare modestă, care nu vă costă nici o oboacă dar Administrației noastre îi poate fi de mare folos. Administrația noastră roagă pe toți ceice târguiesc și comandă din articolele anunțate în foaie noastră, — să amintescă și firma a celi-o în ziarul acesta.

## Noul cabinet în cameră. Contele Tisza dă iarăș program.

### Atitudinea partidului nostru.

— Situația politică. —

Arad, 12 Iunie.

Prezintarea noului guvern în cameră a avut loc azi între cele mai liniștite împrejurări. Conform unei hotărâri luate la propunerea contelui *Apponyi* azi înainte de amiază, opoziția a rămas departe dela ședință, motivând cu violentarea de dăunăzi a deputatului *Lehel Héderváry*, precum și cu cunoscutele considerații de negațiune a tuturor actelor contelui *Tisza*, și astfel noul șef de cabinet și-a spus discursul-program secundat de aplauzele servile ale deputaților guvernamentali și admirat doar de reprezentanții gardei polițienești a camerei. O singură împrejurare a salvat monotonia ceremonialului și anume discursul, cu care a fost întâmpinat guvernul din partea partidului național român prin d. *Dr. Teodor Mihali*. Ne ocupăm la locul de frunte cu importanța politică excepțională a acestui moment, aici ne mărginim a ne arăta regretul, că până la încheierea ziarului ni-a fost imposibil să avem discursul. Îl vom publica în întregime în numărul nostru de mâine.

De altfel contele *Tisza* n'a spus nimic nou, nici pentru noi și nici pentru opinia publică ungurească. El a repetat cunoscutele sale principii, a căror cristalizare am văzut-o în reforma electorală, precum și în seria aceea de legi nefaste ce s'au legiferat în cursul anului din urmă. E vizionarul utopiei de stat național maghiar și e robul unui pericolos nestâmpăr de-a vedea cât mai curând coborâtă din neant la realitate această *fata morgana* neînțeleasă decât de creerii maghiari. Firește, pe cât de incoherente cu realitatea sunt și artificialele teorii cari o susțin la suprafața vieții politice din acest stat.

La vale dăm în resumat discursul primului ministru. Mai amintim aici numai că, corifeii opoziției maghiare, și în special contele *Andrássy* s'au așternut cu multă ardoare la munca închiegării unui partid de opoziție mai unitar, mai solidar și capabil de rezistență activă decât fracțiunile de până aci susținute numai de dorul rășbunării și de cultul intereselor de parvenire la putere.

#### Ședința camerei.

Marele interes al publicului budapestan pentru ședința de azi a camerei s'a văzut din galeriile literalmente fixite. Om nou pe culoare a fost numai ministrul a *lutere* baronul *Burian*.

Ședința s'a început la orele 10 și jumătate. Președintele, *Paul Beöthy*, a prezintat autografele de numire a noilor miniștri. Guvernamentali au aclamat viu pe „regele”. Sunt de față vre-o 160 de deputați guvernamentali. Câmpul opoziției e gol și numai deputații naționaliști, dnii *Dr. T. Mihali*, *Dr. Șt. C. Pop*, *Dr. A. Vada-Voevod*, *V. Damian* și *Dr. N. Șerban* dau opoziția.

Intrarea miniștrilor în incintă a fost salutăată cu salve de aplauze din partea mamelucilor. În curând ia cuvântul contele *Ștefan Tisza*, președintele consiliului și după ce se termină cu citirea autografelor de numire, rostește un lung discurs-program, din care reținem următoarele:



Nu voi da program politic, — a spus contele Tisza. Actualul guvern nu s'a format din elemente noi și nici pe temelul vre-unui nou program. Suntem cei de până acuma, cu programul de până acuma. Sunt ținute în evidență vreo mii cincisute de interpelații prezentate de deputații din opoziție. Dar ei nu mai vin la ședințe și guvernul le va șterge din registru.

Guvernul stă pe baze 67-iste. Numai aceste baze asigură o colaborare armonică înăuntrul monarhiei. Evenimentele externe recente au demonstrat necesitatea elementului unguresc. Ungaria va căuta buna înțelegere cu statele din Balcani. Va cere Austriei respectarea constituției ungare și acelaș lucru îl va cere dela Croați. Până la revenirea condițiilor normale (!) starea excepțională din Croația va fi menținută.

*De acelaș punct de vedere e călăuzit guvernul și în ce privește chestiunea naționalităților. Mulțumită lui Dumnezca — a spus contele Tisza — o mare parte a cetățenilor ungari de „buze străine” s'a pus pe temelul de drept al statului național, dar mai sunt în număr considerabil cetățeni, cari adăpostesc tendințe potrivnice unității de stat. Acest lucru însă e păgubitor atât intereselor statului cât și intereselor lor proprii. Guvernul crede că trebuie să elimineze supraletetele de frecare și că trebuia să facă totul pentru restabilirea echilibrului. Nu renunță la speranța, că va îndupleca pe naționalități să caseze din programul lor politic dezideratele contrare unității de stat. (Prelungi și vii aplauze.)*

Ministrul președinte pune apoi în perspectivă noi sarcini în scopurile armatei. Jertfele reclamate de fortificarea armatei au o singură limită: capabilitatea de suportare a statului.

Vorbește apoi despre stările financiare dărăpănate și anunță că moile impozite nu se vor aplica decât mai târziu. Guvernul va face economii.

*Cea mai actuală problemă a guvernului e traducerea în faptă a legii electorale. Guvernul va realiza și reformele auxiliare, cum sunt noua arondare a circumscripțiilor, reforme administrative, procedura față de mandate contestate etc. Lucrările acestea vor fi gata până în 1914, iar alegerile din 1915 se vor face în baza noilor legi.*

Vorbește apoi despre o serie de reforme sociale, în favoarea clasei muncitorești: reforma legii de asigurare a muncitorilor, reforma legii despre grevele muncitorești. Mai amintește de reforma legii pentru administrarea capitalei Budapesta, despre noul cod civil, reforme penale, reforma legii despre presă, *autonomia bisericii catolice, sporirea școalelor populare, reforma școalelor medii etc.* De încheiere face un apel sentimental chemând pe toți la „muncă”.

A urmat la cuvânt dl deputat *Dr. Teodor Mihali*, președintele clubului parlamentar al deputaților naționaliști. D-sa într'un documentat discurs arată zădărnicia politicii contelui Tisza și dă expresie regretului, că noul guvern nu voiește sincer pacea internă nici azi în ora a 11-ea. (Discursul după cum am spus, îl vom publica la loc de frunte în numărul nostru de mâine.)

A răspuns imediat contele Tisza, declarând pur și simplu că în țară e *pace și nu e vorba decât de crearea armoniei*. Cu acest atât de puțin serios joc de cuvinte s'a terminat ședința.

Cea mai apropiată ședință va fi mâine, la orele 10, când se va face *alegerea noului președinte al camerei*, (contele Tisza fiind acum ministru.)

#### Autograful regal de desărcinare a dlui Ladislau Lukács.

Monitorul oficial de ieri publică autografele regale despre desărcinarea guvernului Lukács și numirea noului cabinet. Textul autografului adresat fostului prim-ministru e următorul:

Dragă Lukács! Absolvându-te preagrațios, la cererea proprie, definitiv dela postul de prim-ministru ungar precum și dela conducerea ministerului de interne ungar, îți exprim mulțumita și recunoștința Mea pentru serviciile Diale rodnice depuse cu interes și abnegațiune între împrejurări extraordinare de grele. Îndeosebi

voi păstra cu recunoștință în memoria Mea meritele pe cari Ți-le-ai câștigat la realizarea reformei militare. În speranța că nici în viitor nu Te vei subtrage cu experiențele și aptitudinile Diale dela afacerile publice, Te asigur despre grația Mea și pe mai departe.

Dat în Viena, la 10 Iunie 1913.

Francisc Iosif m. p.

Autografele celelalte sunt ținute în termenii constituționali.

Ministrilor, cont. *Serényi* și *Iosipovich M. S.* le-a dăruit ca recunoștință pentru „serviciul credincios și zelos” clasa I al ordinului „Coroana de fier”.

#### In clubul guvernamental.

Ieri seară partidul național al muncii a ținut o conferință sub președinția contelui *Khuen-Hédervary*.

Primul a luat cuvântul contele *Ștefan Tisza*, care a spus, între altele, următoarele:

— Când iau cuvântul pentru ca în numele meu și al prietenilor mei din guvern să cer sprijinul vostru, nu intenționez să vă rostesc aci o vorbire de program. Și, aceasta pentru motivul, fiindcă după modesta mea părere în împrejurările actuale o vorbire de program din partea noastră e de prisos. Doar noul guvern în mare parte s'a format din membrii vechiului guvern, iar aceia, cari acum am intrat în guvern, dela înființarea lui am fost membri ai acestui partid, membri, cari cu toată convingerea, forța și energia noastră am fost sprijinitorii politicii guvernului demisionat acum. E natural deci, că noi nu putem avea o altă politică și nu putem aduce un alt program, decât politica și programul pe care l'a avut dela înființarea lui partidul muncii. De aceea nici cu prilejul prezentării noastre în cameră nu vom expune nici un program. Iar dacă, totuș, vom face în parlament obligatele declarații asupra celor mai importante probleme ale actualei noastre vieți politice, permiteți-mi, vă rog, să nu mai insist asupra expunerii viitoarelor dispoziții și asupra punctului nostru de vedere referitor la acestea, ci mai bine să fac un scurt rezumat al evenimentelor din urmă și al situației politice creiată pentru noi toți de cătră aceste evenimente.

Cum se vede, confesiunea programului se reduce la câteva cuvinte: totul rămâne cum a fost și nimic mai mult. Contele Tisza s'a achitat apoi și față de fratele său de cruce *Ladislau Lukács*, pe care l'a spălat frumuseț cu săpunul și parfumurile cele mai alese de „murdăria” pe care o aruncase asupra acestuia *Désy* și soții. „Domnii ăștia”, adică opoziția — a spus între altele, Tisza — au amestecat pe *Lukács* într'un enorm scandal de panamă fiindcă numai în felul acesta nădăjduiau să-l poată delătura, printr'o luptă principiară ei n'ar fi putut obține nici un rezultat.

Contele Tisza a vorbit apoi despre misiunea partidului muncii. Partidul acesta, a spus contele Tisza, nu-și va face harakiri politic și nu va renunța la misiunea pe care i-a încredințat-o națiunea.

— De altfel — a spus Tisza — am ajuns la acel punct al vieții partidului muncii, unde se deschide larg terenul pentru o acțiune într'adevăr constructivă. Doar în primul an a trebuit să ne risipim forțele pentru reconstruirea cadrelor normale ale vieții de stat ce începuse spre o adevărată destrăbălare. Abia terminată această muncă, ni se impuse cu o pretențioasă urgență dezvoltarea modernă a legii militare, despre care e de prisos să mai vorbim. Aici a trebuit să ducem o mare luptă contra opoziției. Am pierdut mai mult de un an, dar și din această luptă am ieșit învingători, așezând pe baze instituționale sigure am asigurat normalitatea parlamentarismului maghiar și capabilitatea de acțiune a parlamentului. Peste câteva luni vom putea începe marea lucrare a operii. Una dintre marile noastre opere: *reforma electorală*, e aproape terminată. Dar acestei desăvârșiri moderne și în direcțiune națională a statului și societății maghiare trebuie să-i urmeze o serie întreagă de lucrări. Această operă a noastră o putem începe liniștiți, cu fruntea ridicată și în conștiința stimulentă a succeselor obținute până acum.

Apoi a formulat o nouă teză: minoritatea e absolut de prisos în parlament! —

Majoritatea are datoria să execute și să ducă la îndeplinire politica pentru care s'a angajat și pentru care a primit mandat. Dacă în această cale a ei majoritatea ar întâmpina teroarea minorității, ea va trebui să învingă această teroare. Apoi, dacă majoritatea și-a împlinit această datorie, dacă ea a adus minoritatea în imposibilitatea că luând parte în viața publică, să poată împiedeca voința națională: iertați-mă, dar eu nu pot să înțeleg, cum s'ar putea pretinde majorității să silensească minoritatea ca aceasta să-și împlinescă datoria elementară de a participa la desbaterile chestiilor publice? Dilor, să nu confundăm noțiunile și să nu așteptăm că majoritatea să îndeplinească datoria minorității.

Noi putem lua angajamentul pentru îndeplinirea noastră; împlinirea datoriei lor ei n'o pot pretinde decât dela ei însisi.

Tocmai acum ar fi de datoria minorității, să ca prin discuții nobile să arate națiunii că conștientizarea de imorală și ilegală și i s'ar mai impune stă datorie și pentru faptul, că fiind reforma terminată să premeargă cu exemplu bun noui „cari vor ajunge să obțină drepturi”. Chiar și fărâșii și situația externă ar pretinde opoziției să zinte în parlament și să ia parte la „opera alciei”

Contele Tisza declară apoi că deocamdată nici o propunere de împăcare cu minoritatea: momentul când s'ar îmbia cea mai puțină nereușită de a se putea face aceasta, fie față de opoziția, fie față numai de o fracție a opoziției: tot posibilul pentru găsirea unei soluțiuni, ca să atingă nici sentimentul just al lor, nici al nostru, să poată oferi ambelor tabere posibilitatea de a lua partea în împlinirea datoriei ce li s'a față de națiune.

Că va veni acel moment și dacă da, când asta, firește, nu o știm spune. Dar și până atunci mergem liniștiți mai departe pe calea nevoioasă lizării principiilor noastre evitând ori ce provoacă fără a avea teamă de provocări, să nu căutăm artificiale, dar sdrobind piedecile ce vom întâlni lea noastră.

A luat apoi cuvântul contele *Khuen-Hédervary* sta dupăce mai întâi salută pe Tisza declară partidul muncii „va sprijini cu însuflețire și încredința lui Tisza și guvernul.

#### Cazurile de incompatibilitate I Mayer.

În ședința de ieri a camerei ungare, de unicului punct al ordinea de zi s'au ales bria în comisia, care să decidă în chestia compatibilitate a deputaților *Lad. Lukács* și *Jenő Mayer*, anunțată de tipograful *Eugen Kós* în legătură cu cumpărarea casei din a fostului prim-ministru. Comisia s'a imediat după ședința camerei. După rapoartea chestie a membrului *Carol Németh* au căuțitați martorii anunțați de tipograful *Oly*. În baza depunerilor martorilor comisia a hotărât cu 11 voturi contra 1 că atât *Lad. Lukács* cât și *Jenő Mayer* nu există criteriu de incompatibilitate.

## Asasinarea lui Mahmud Șefket-pașa.

Primele știri. — Cum s'a adus atentatul la ștința Sultanului. — Ordinul Sultanului. — meri de noi complicații. — Turcia amenință de războiul civil.

Arad, 12 Iunie,

O mare surpriză a deșteptat în toate curile politice asasinarea energicului ministru al Turciei: *Mahmud Șefket-pașa*. Tocmai acum s'a întâmplat acest asasinat, când se scie că sleită în toate privințele și strămtora: toate părțile avea mai multă lipsă de conducători energici de talia fostului vizir. Acest omor a fost o lovitură de mdată restaurării Turciei după un război nrocit dus între niște împrejurări cu totul faste. Nici nu mai e nevoie să spunem, că atentatul acesta e de natură politică. Ar lui morali — membrii ai „ligei militare” aderenți ai vechiului absolutism al sultanului detronat *Abdul Hamid* — cată să-și justifice aceasta fărădelege acuzându-l pe prim-ministrul asasinat, că el ar fi cauzat război balcanic, care a dus Turcia până la mormântului. De fapt însă nu acesta a fost adevăratul motiv, ci nouă mai curând se pare că acțiunea energică a lui *Mahmud Șefket*, care i-a alungat pe vechii absoloni din cuibul lor cald de atâtea voluptăți și i-a delegi, a fost adevărata cauză a atentatului. În Constantinopol — ne spun telegramele le primim de-acolo, — domnește liniște.

...e însă, că liniștea aceasta nu e altceva decât vălul, care acopere frământările pre-  
...ătoare războiului de mâne și care va  
...Turcia la totala distrugere.

Dăm mai jos informațiile telegrafice pri-  
...cu ocaziunea acestui senzațional omor.

**Primele știri.**

Primele informații pe cari le-am primit sunt  
...laconice, unele din ele sunt aproape con-  
...ctorii. Astfel ni se anunță din Constanti-  
...ate:

Constantinopol, 12 Iunie.

A comis un atentat împotriva marelui vi-  
...Mahmud Șefket-pașa, care a fost greu rănit.  
...acelaș moment primim dela coresponden-  
...nostru din Paris următoarea telegramă:

Paris, 12 Iunie.

Agencia „Havas” primește știrea din Con-  
...tinopol, că marele vizir Mahmud Șefket-  
...a fost asasinat.

Alte telegrame primite sunt următoarele:

Constantinopol, 12 Iunie.

Un individ cu numele Kadri, care lua parte  
...te des la întrunirile „Ligei militare” a tras  
...multe focuri de revolver browning asupra  
...ministrului turc Mahmud Șefket-pașa, pe  
...d acesta se întorcea în automobil dela Seras-  
...at (ministerul de război) spre Sublima-  
...rtă. — Marele vizir a fost rănit mortal.

Berlin, 12 Iunie.

Dela ambasada turcă se anunță: există te-  
...ri că acest atentat va avea foarte grave ur-  
...ri politice; și astfel situația generală din Tur-  
...cum e ruinată astăzi, se va dărăpăna cu  
...ăvârșire.

Londra, 12 Iunie.

Agencia Reuter află următoarele din Con-  
...tinopol: Marele-vizir când a plecat azi di-  
...nează cu automobilul dela Seraskierat spre  
...plina Poartă a fost atacat de doi indivizi în-  
...nați cu revolvere browning și a fost rănit de  
...parte. După cât s'a putut afla până acum aici  
...orba despre un atentat plănuț împotriva co-  
...șiei Junilor-Turci.

**Alte amănunte.**

Constantinopol, 12 Iunie. — Un individ îm-  
...cat civil cu numele Kadri, despre care se  
...de, că ar fi ligist militar, a tras câteva gloanțe  
...revolver asupra marelui vizir Mahmud Șef-  
...pașa, care se întorcea cu automobilul dela  
...askierat la Sublima Poartă (Palatul Impe-  
...l). Două gloanțe au rănit deasemenea pe E-  
...ef bey, care-l însoțea pe marele vizir. Ceta-  
...t dignitar, care l-a însoțit pe Mahmud Șefket  
...ofiter de marină, Ibrahim-bey a sărit iute din  
...tomobil și l'a prins pe atentator în dreptul  
...oscheii Baiazid, după scurtă luptă l'a dezar-  
...at dimpreună cu tovarășii săi și i-a dus la se-  
...skierat. Mahmud Șefket-pașa și Ekref-bey au  
...urit peste jumătate oră, duși fiind și ei la Se-  
...skierat.

La primul interogator asasinul a declarat, că  
...ligist și a voit să-și răsbune pentru moartea  
...Nazim-Pașa, al cărui autor moral se credea  
...fi conducătorul junilor turci: Mahmud Șefket-  
...pașa.

**Cum s'a adus atentatul la cunoștința  
sultanului.**

Cu mari precauțiuni a procedat un dignitar al  
...rtii, până ce au adus acest lucru la cunoștința  
...altanului, care și așa suferă de nervi în urma emo-  
...lor prin cari a trecut de când cu atâtea nenoro-  
...ri, ce au încercat nefericiti-i imperiu. — Totuș  
...nd i s'a spus așa pe departe despre omor, sul-  
...nul îngălbenind a ascultat plin de durere și pesi-  
...mism: „Ah, nu mă așteptam, ca Profetul să ne uras-  
...ă atât de mult!”

**Ordinul Sultanului.**

După ce s'a mai liniștit apoi, Sultanul a dat un  
...rdin, prin care ministrul Said Halil-pașa e încre-  
...ntat în mod provizor cu oficiul de Mare-vizir.  
...rdinul e următorul:

„Said Halil-pașa! Adânc m'a zguduit decesul  
...marelui Meu vizir, și al ministrului Meu de război  
...Mahmud Șefket-pașa, care a murit o moarte de  
...martir. Conducerea ministeriului și-o încredințez

Dtale și te ridic la rangul de Mare vizir. Nădădu-  
...iesc că în colaborare cu ceilalți miniștri ai mei vei  
...conduce cu zel și succes afacerile statului.  
...Allah să-ți dea putere.

Mehmed Reșid.

**Temeri de noi complicații. Turcia  
amenințată de război civil.**

După cele întâmplate, se așteaptă mari fer-  
...beri în Constantinopol și în întreaga Turcia. Se  
...așteaptă cu atât mai mult, deoarece s'a dovedit  
...din fasionările asasinului Kadri că de fapt el a  
...fost plătit de către „ligiști”, partizanii lui Nasim,  
...ca să-l asasineze pe Mahmud Șefket-pașa. Ști-  
...rile primite azi seară încă ne confirmă panica  
...ce a produs asasinarea lui Mahmud Șefket mai  
...ales între junii turci. Intreg Constantinopolul  
...trezit din nedumeriala, în care l'a aruncat această  
...faptă temerară a început a murmura. Ferberile  
...cresc din minut în minut; e teamă că se va  
...naște o încăerare în armată cu ocazia înmor-  
...mântării fostului mare vizir. De aceea autori-  
...tățile au luat hotărârea, ca trupul neînsuflețit  
...a lui Șefket-pașa să fie îngropat încă azi seara.

Ferberea în partidul june-turc e la culme.  
...„Ligiștii” le-au aruncat mânușa. Ei au spus prin  
...fasionările asasinului Tewfik Kadri, că acest  
...atentat, care de altcum a mai fost încercat oda-  
...tă, dar fără reușită, nu va fi singurul atentat  
...plănuț în contra bărbaților fruntași ai partidu-  
...lui june-turc. În urma încăerărilor parțiale, cari  
...au avut loc pe stradele Constantinopolului, se  
...așteaptă din moment în moment încăerări în  
...masse, cari apoi ușor vor degenera într'un răs-  
...boi civil. Aceasta ar însemna totodată și lo-  
...vitura de grație dată Turciei din Europa.

**Fi-va război în Balcani?**

Austro-Ungaria în contra Serbiei și României.  
— România va participa la un eventual război  
sârbo-bulgar. — Localitate sârbească ocupată  
de Bulgari. — Albania sub o comisiune inter-  
națională?

Arad, 12 Iunie n.

Conferințele aliaților balcanici pentru pace  
s'au terminat cu... desfacerea complectă a a-  
liantei. Motiunea ce s'a votat, nu însemnează  
alt ceva, decât că, după ce războiul a fost de-  
clarat Turciei de către aliați în comun, pacea  
n'o pot încheia decât fiecare deosebit.

În Europa întregă domnește acum o mare  
neliniște cu privire la situația în Balcani. A-  
ceasta o demonstrează nu numai telegramele  
foarte alarmante din Sofia, Belgrad și Peters-  
burg, dar și cotele burselor mari, acest term-  
metru de precizie extrem de sensibil, urcă-  
rile și mai ales scoborările cărui înregistrează  
oscilațiunile politice. Parisul a adus mari scăderi  
de cursuri, tot așa și Viena. Iar bursa din Bucu-  
rești a cedat și ea considerabil în jos.

Din Berlin se anunță ca sigur că în zilele ace-  
stea se va produce un demers decisiv al pute-  
rilor pe lângă statele balcanice. Li se va cere  
anume, statelor balcanice, să demobilizeze im-  
ediat și să supună unui arbitraj al puterilor, dife-  
rențele dintre ele.

Intrucât vor putea puterile sili pe aliați ca  
să se supună injoncțiunilor lor, depinde numai  
de sinceritatea înțelegerii dintre puteri. Dacă  
această înțelegere ar fi sinceră, evident că pu-  
terile au destule mijloace pentru a-și impune  
voința. În caz contrar Austro-Ungaria va spri-  
jini pe Bulgaria, Rusia pe Serbia, — și pacea  
europeană ar fi poate mai amenințată decât la  
începutul războiului cu Turcia. Adevărat este  
că setea de pace e atât de mare în Europa, în-  
cât rămâne puțin loc pentru un joc de intrigi a-  
vând la capăt perspectiva războiului.

Cu toate acestea întrebând un ziarist pe un  
foarte distins diplomat român, care, nu numai  
prin pozițiunea sa e în situație de a fi exact in-  
format, dar și prin priceperea sa a dovedit tot-  
deauna că are o justă măsură a împrejurărilor,  
dacă crede că va fi război, el a răspuns:

— Mă întrebați cam mult, de aceea nu pot  
să răspund la întrebarea dv. dacă va fi război,  
decât în modul următor: „Judecata îmi spune  
că nu; simțământul că da.”

„Politische Korrespondenz” din Viena află  
din București: Opinia publică din România e de  
părere că politica actuală a României — având  
în vedere agravarea divergențelor dintre statele  
aliatate — a intrat într'o fază foarte importantă.  
Tot mai mult se impune părerea că România nu  
poate rămâne pasivă în cazul când războiul  
dintre aliați va izbucni. Se speră însă că dife-  
rendul va fi totuș rezolvit în mod pașnic. Româ-  
niei i-ar fi imposibil să stea nepăsătoare în fața  
unui nou război. În războiul cu Turcia n'a in-  
tervenit mai mult din considerație pentru pacea  
europeană și această atitudine merită recuno-  
ștința întregii Europe. Aceleași intenții o conduc  
și acum ca și în lunile din urmă, de atunci însă  
situația s'a schimbat foarte mult. Opinia publică  
a țării nu ar tolera ca la frontierele țării să se  
desfășoare un nou război fără ca România să  
ia parte la el.

Din Salonic vine știrea că trupele bulgare  
au ocupat localitatea sârbească Maladromo. Sâr-  
bii s'au retras.

Șeful guvernului albanez provizoriu Ismail  
Kemal bey a sosit zilele trecute din Roma la  
Viena și a declarat unui colaborator dela ziarul  
„Albanesische Korrespondenz” următoarele:

Nu pot aproba propunerea de a se admini-  
stra Albania în mod provizoriu de o comisie in-  
ternațională. A preda Albania unei comisii in-  
ternaționale este desconsiderarea țării, înseamnă  
a nu respecta independența Albaniei. Afară de  
aceasta, s'ar provoca rivalități și neînțelegeri  
cari ar fi în dezavantajul Albaniei.

Actualmente atitudinea lui Essad Pașa nu e  
destul de lămurită, iar pentru mine acesta e un  
general turc, întocmai ca Djavid Pașa. După  
ce va desbrăca uniforma turcească, vom putea  
recunoaște ce fel de albanez este.

Noi Albanezii urmărim cu multă atențiune  
conflictul dintre Bulgaria și Serbia, iar prietenii  
mei sunt de părere că acesta va duce la un răs-  
boi pe care l-am dori în favoarea Bulgariei.  
Alianța balcanică s'ar putea menține numai pe  
baza dreptului și autonomiei naționale. Având  
în vedere că acest principiu a fost abandonat,  
alianța a fost ruptă.

O victorie a Bulgariei însă ar fi triumful  
dreptului național.

**OBONIA ȘCOLARĂ**

**Mântuirea școlaelor noastre.**

**Ce ne spune experlența?**

În timpul din urmă adeseori s'a putut ceti  
prin jurnalele noastre cuvintele de sus. Nici când  
însă nu mi-am putut da seamă pe deplin despre  
rostul lor. Nu-mi puteam da seamă, pentru că for-  
ma, în care se contemplează mântuirea școlaelor,  
nu e din cele mai norocoase. Prin ridicarea de  
edificii corespunzătoare și prin prevederea lor  
cu cele necesare, nu se ajunge la mântuirea lor.  
Nu se ajunge nici chiar prin regularea sala-  
riilor învățătoresți. Nimic din toate acestea.  
Școala nu e zidirea ca atare. Ea e sufletul învă-  
țământului; e îmbogățirea cunoștințelor și aprin-  
derea candelilor în mintea celor mici, spre a  
răspândi lumină și căldură, dând naștere unui  
dor de libertate și înaintare spre tot ce e bun,  
drept și folositor. Aceasta e școala adevărată.  
Și numai sub acest raport se poate înțelege mân-  
tuirea școlaelor noastre, când e vorba de mân-  
tuirea lor. Ori se crede, că prin edificii și regu-  
larea salariilor s'a salvat cauza școlară? A cre-  
de una ca aceasta însemnează, a comite o mare  
greșală. Însemnează a nu cunoaște starea faptică  
în care trebuie să funcționeze școala de azi. Se  
judecă mai mult după forma externă, uitându-se  
cu totul partea internă a școlaeli.

Câte invinovățiri nu s'au adus la adresa în-  
vățătorilor noștri, imputându-li-se, că neglijând  
limba maternă — se ocupă numai cu predarea  
limbii maghiare. Nici când însă nu s'a pus serios  
întrebarea: Ce poate fi cauza adevărată a ace-  
stei anomalii?

Ca unul, care nu prea adeseori am fost controlat din partea organelor statului, eram ispitit a crede până la un punct în posibilitatea învinovărilor aduse. Din acest gând m'a desmetecit zilele acestea vizitarea școlii de sub conducerea mea prin subinspectorul de școlii. De data asta m'am convins deplin, că acuzația adusă la adresa învățătorilor, e nebazată. Toți cei ce formează astfel de acuzații o pot face numai în necunoștință de cauză, necunoscând trista realitate, în care se află școala și bietul învățător.

Spre ilustrare servească cazul cu vizitarea școlii de sub conducerea mea.

Intrând subinspectorul în școală, fără multă vorbă, provoacă pe un elev, să-i vorbească despre Rákoczy II, mai apoi despre Béla IV și în fine să-i compună o chitanță. Se înțelege, în limba maghiară. Încât însă învățământul istoric s'a făcut în limba maternă și nu în cea maghiară, după cum a pretins d-sa, n'a fost multămărit cu răspunsul dat din partea elevilor. Iar când am voit să viu în ajutor elevului, mi s'a zis: „Nu-ți permite a te adresa băiatului, decât numai în limba maghiară! Această opreliște o fac în baza § 19 al art. XXVII din 1907”. Înzădar m'am referit la lege, că nu sum obligat a propune studiul istoric în limba maghiară; înzădar m'am referit la principiile pedagogice; înzădar m'am referit la imposibilitate, căci dsa ținea morțiș: „legea pretinde și eu trebuie să mă acomodez legii!” Și rezultatul a fost, că mi s'a pus în vedere mari neplăceri în cazul, dacă pe viitor nu va constata un mai mare progres în limba maghiară!

Dau aceasta publicității mai mult din motivul, să se vadă și știe, că învinovățirea, ce se face la adresa învățătorilor e nebazată. Pretențiunile organelor sunt atât de exagerate, încât bietul învățător nici în cazul, când s'ar ocupa exclusiv numai cu limba maghiară, n'ar fi în situație să satisfacă pretențiunile lor. Ce să zicem însă, când acesta are să servească deodată la doi domni?!

Din partea autorităților noastre bisericești-scolare suntem învinovățiti, că neglijăm învățământul matern în favorul limbii maghiare. Organele statului sunt nemulțămite cu limba maghiară. Ce e de făcut? Cui să i se dea ascultare? Să-ți implinești conștiința datoriei, dai cu capul de stâncă. Să faci contrarul, te trezești cu disciplinarul și ocara din altă parte. Deci ce e de făcut? Ori, implinindu-ne datoriei conștiințios, putem conta cu toată siguranța la sprijinul autorităților noastre școlare, când învățătorul și familia lui va ajunge în vremuri de grea ispită? — Esperiența de până aci e cât se poate de tristă. Și apoi aceasta tristă experiență, dar numai aceasta a făcut și va face pe mulți învățători servili și umili în fața puterii de stat. Înălțurarea acestui rău ar fi adevărata *mântuire a școlilor noastre*. În acest scop să se miște toate pietrele, să se pună în joc cinste, autoritate, poziție și — dacă se cere — și mai mult! A face altcum, însemnează a pune la dispoziție contrarul gâr-baciului, cu care să ne bată!

**Dela „Reuniunea Învățătorilor Români Sălăgeni”.** În senzul paragrafului 34 din statute, membrii „Reun. Inv. Rom. Sălăgeni” se convoacă la a XLIII adunare generală ordinară la Șimleul-Silvaniei, pe ziua de 12 Iulie n. (sf. ap. Petru și Pavel) 1913. Sunt invitați la această adunare generală, afară de membrii ei, și frații învățători din părțile învecinate, precum și Ven. cler și inteligența română și toți sprijinitorii și binevoitorii învățământului popular. Dat în Șimleu, din ședința com. centr. al R. I. R. S., ținută la 6 Iunie n. 1913. *Simion Oros*, președent. *Demetriu Pop*, secretar.

**Despărțământul Borosineu al Reuniunii inv. rom. dela școlile pop. confesionale ort. din protopopiatele arădane I—VII, ține azi Joi, o adunare în localitatea școlii din Seleus, pe lângă următorul program:** La orele 7 a. m. chemarea Duhului sfânt și părăstas. Ascultarea examenului. Raportul biroului și al comisiunii literare. Discuțiuni asupra examenului. Discuțiuni asupra apelului-program referitor la ținerea unui congres învățătoresc. Cetirea eventualelor disertațiuni. Incasarea taxelor. Raportul casarului și al bibliotecarului. Propuneri și interpelări. Dispoziții pentru viitoarea conferință. *Ioan Marta*, president. *Ioan Tau*, notar.

# INFORMAȚIUNI

Arad, 12 Iunie n. 1913.

**Rectificare.** În primul nostru articol de azi, coloana 1, alineatul 2, rândul 11 să se citească în loc de: „Regimul de 15 ani al contelui Coloman Tisza” — „Regimul de 15 ani al lui Coloman Tisza”, — după ce se știe, că numitul bărbat de stat al Ungariei n'a fost conte.

**Consistor plenar în Arad.** Consistorul gr. or. român din Arad a fost întrunit azi la orele 10 a. m. în ședință plenară. Sub prezidiul P. S. Sale părintelui episcop diecezan Ioan I. Papp au fost de față asesorii: Roman Ciorogariu, Petru Ionaș, Dr. Aurel Iancu, Gherasim Serb, Aurel Călnicean, Dr. Nestor Oprean, Vasile Beles, Gheorghe Popovici, Gheorghe Purcariu, Nicolae Crășmariu, Dr. Teodor Botiș, Adam Groza, Demetriu Muscan, Iosif Moldovan, Axente Secula, Dr. Gheorghe Ciuhandu și secretarul conzistorial Vasile Goldiș.

S'au luat la cunoștință concluzele sinodului eparhial din acest an și s'a decis executarea lor.

În temeiul propunerii făcute de deputatul sinodal Iuliu Groșorean s'a dispus a se face o reprezentanțiune la guvern, cerându-se ca organele politice și administrative să corespundă cu organele confesionale numai pe calea parohiilor.

S'a dispus punerea în aplicare a normativului pentru alegerea membrilor la sinoadele protopopești.

Concluzul sinodal, prin care s'a dispus împărțirea protopopiatului Timișoriei în două protopopiate, unul cu sediul în Timișoara și altul cu sediul în Vinga, s'a luat la cunoștință și biroul conzistorial a fost îndrumat să ieie dispozițiile regulamentare pentru alegerea celor doi protopopi, în Timișoara și în Vinga.

Articolul de lege XVI din 1913 despre regularea din nou a salariilor învățătoresți asemenea s'a luat la cunoștință și s'a îndrumat senatul școlar să ia dispozițiile necesare, ca până la 30 Septembrie a. c. toate comunele bisericești să reguleze salariile învățătoresți conform legii celei noi fie din resursele lor proprii, fie cerând ajutorul dela stat.

S'au luat hotărâri pentru zidirea unui nou palat atât pentru reședința episcopescă, cât și pentru oficiile conzistorului. Acest palat se proiectează ca să fie terminat încă în vara anului viitor. Pentru acest restimp conzistoriul se va muta în edificiul vechiu al școlii de fete, iar P. S. Sa va lua locuință, verosimil, în casele „Concordiei” din strada Deák Ferencz.

În sfârșit s'a dispus publicarea unui concurs pentru postul de director la școala de fete.

Ne bucură îndeosebi decisiunile privitoare la ridicarea noului palat pentru reședința episcopescă și consistor, apoi hotărârea pentru angajarea unei puteri didactice la conducerea școlii de fete din Arad. Dorim ca postul acesta să fie provăzut cu un bărbat, care să fie la înălțimea chemării ce-l așteaptă.

La prânz asesorii conzistoriali au fost oaspeții P. S. Sale.

**La vizitația canonică a episcopului Miron prin protopresbiteratul Vârșetului.** După sfințirea bisericii noastre din Vârșet, episcopul diecezei Caransebeșului, P. S. Sa Dr. E. Miron Cristea a plecat în vizitațiune canonică prin câteva comune din protopresbiteratul Vârșetului. Președintele poporeni au întâmpinat pe capul bisericii noastre cu adâncă reverență și cu suflet setos au sorbit cuvintele ce li s'au spus. — Din Simianăș însă ne sosește vestea dureroasă că P. S. Sa a fost întâmpinat la hotarul comunei de cătră notarul comunal cu un discurs în limba maghiară, apoi P. S. Sa a trebuit să intre în comună pe sub un arc triumfal cu inscripții ungurești: „Isten hozta” și „Isten vele”. Ni se mai scrie că înaintea norodului ce a întâmpinat pe P. S. Sa fluturau „zászló”-urile roșu-alb-verde. Indignarea celor cari înțelegeau simbolul acestor „semne de bineventare” a unui episcop român, a fost explicabilă, și, se înțelege, va fi fost jignit și episcopul român.

Acesta este al doilea caz de acest fel ce se

întâmplă în decursul vizitațiilor canonice ale episcopului Miron. Primul a avut loc într-o comună din jurul Lugojului, nu de mult. Nu știm pe cine să acuzăm, cari sunt vinovații. În nici un caz nu putem învinui pe bunul nostru popor pentru că suferă să se desfășure înaintea capului bisericeii zászló-uri, — pentru el steagurile acestea exprimă — nici mai mult nici mai puțin — convingerea de supunere și umilință creștinească.

Părinte Popovici din Sâmbianăș, părinți suferiți ai satelor și intelectuali români, conducători țărănimii pe drumurile bune!

**Aviz.** Spre orientarea O. D. cari voiesc să participe la adunarea generală a „Solidarității” ce se va ține în Sebesul-săsesc la 22 Iunie s'au n. c. anunțăm următoarele:

1. Pentru încvartirarea oaspeților se va îngrîji comitetul aranjator; onor. oaspeți sunt decorați a se anunța la una din băncile din loc până în 15 I. c.

2. În 21 Iunie seara va fi cină comună a la carte, la hotelul „Leul de aur”, iar în 22 Iunie la 1 oră p. m. banchet tot la „Leul de aur”, cuverta á 5 cor.

3. Luni în 23 Iunie la 8 ore dim. excursiune la fabrica de hârtie din Petrifalău.

Anunțările să se facă subsemnatului comitet aranjator, pentru banchet până la 20 Iunie 12 ore m., iar pentru banchet până la 20 Iunie la 12 ore m. *A. Bojitia*, președinte. *Dr. Nicolae Lazar*, secretar.

**Sfințire de biserică în Săsciori.** A doua zi de Rusalii (16 Iunie c.) vor avea loc în comuna Săsciori, protopresbiteratul Sebesului-săsesc, frumoase festivități cu ocaziunea sfințirii de biserică. La orele 9 dimineața se va face actul sfințirii bisericii; la liturghie va cânta un cor al seminarului „Andreian” din Sibiu sub conducerea dlui prof. T. Popovici. Seara la orele 8 se va da în pavilionul dlui N. Răchitan concert și reprezentație teatrală cu următorul program:

1. N. Popovici: Sfânta zi, cor de bărbați. 2. G. Dima: Hai în horă, cor de bărbați. 3. T. Popovici: Doina, solo de bariton, cu acompaniament de cor de bărbați. 4. T. Popovici: a) Cucule peană galbănă, b) Toarce lele, cântece poporale pentru cor. de bărbați. 5. I. Vidu: Vino lele, cor de bărbați. 6. G. Dima: Nu-i dreptate, cor de bărbați. 7. Costescu: Cântecul oșteanului, cor de bărbați. 8. Teatru: a) În vis, b) Cinematograful, comedii într'un act.

**Aeroplanul Ardealului.** În lista contribuenților pentru aeroplanul Vlaicu III se rectifică încă următoarele nume:

gresit	corect
Popescu Marin	Popescu Marcu
Martu Teodosiu	Marcu Teodosiu
Elin Aurel	Elin Aurel
Alexandru Ian	Alexandru Jan
Mircu Ian	Marcu Jan
Bonat Mihail	Bociat Mihail
Ilica Ioan dr.	Hica Ioan dr.
Vasince Toma dr.	Vasince Toma dr.
Tirla Mihai dr.	Tirea Mihai dr.

**Slovacii din nordul Ungariei — oameni slabi!** Poporul slovac din nordul Ungariei dezarmează consecutiv în fața tendințelor de maghiarizare. Din comitatul Zolyom vin vești foarte triste, a-nume în orașul Breznobánya arhiseniorul Svehla și primarul Ioan Brusth s'ar fi învoit ca în biserica lor evanghelică națională, la anume sărbători și în deosebi la praznicele mari dela sârb. Crăciunului și Paștilor să se servească sf. liturghie în limba ungurească!

Ziarele ungurești zic: „nu e mare succes acest lucru, totuș e un pas făcut în propagarea maghiarismului: cât de mică, totuș, această curcior de teren trebuie s'o salutăm cu bucurie!”

Foarte elocvente aceste vorbe. Însă dezarmarea poporului slovac căruia îi e dat să-și ducă viața în foarte primejdive împrejurări — pământ bogat, agricultură și industrie dezvoltată — dovedește o neputință sufletească soră cu moartea. Și aici întărirea maghiarismului se datorește neprecauției și lipsei de acțiune din partea capului bisericeii Svehla!



**Alexandru P. Leményi.** Protopopul emerit cat. al Gherlei Alexandru P. Leményi a rătat în 10 Iunie, având înaintata vârstă de 82 Osemintele defunctului au fost așezate spre mică odihnă în cimiterul gr.-cat. din Gherla 12 Iunie la orele 3 d. a. Sfta liturghie s'a ce- rat azi dimineață la orele 7 în capela episco- scă.

Fie-i amintirea binecuvântată.

**Capii armatei austro-ungare vreau să cum- re aeroplanul contelui Zeppelin.** Vizita ce a- ut-o contele Zeppelin cu aeroplanul zilele- cte la Viena, n'a avut de scop — după cum- anunță — numai prezentarea aeroplanului- jectății Sale, ci și o eventuală târguială cu- ii armatei austro-ungare. Intre societatea ae- nă pe acții nemțească „Delag” și ministerul- mun de războiu s'au început negocierile. In- est scop a și făcut contele Zeppelin o vizită- nistrului Krobotin. Prețul aeroplanului, nu- t Sachsen, e 1,200.000 cor. Până acum cum- rarea aeroplanului nu e sigură. Multe păreri- nt contra cumpărării aeroplanelor așa de- ampe. Dacă va fi cumpărat „Sachsen” va fi- nsormat astfel ca să corăspundă trebuințe- militare. — Și când te gândești la multele- imente de deunăzi ale contelui Zeppelin cu- readnoughtii săi aeriani!”

**Atentat contra prim-ministrului Asquith.** Eri- ainte de amiazi în parlamentul londonez s'a- trecut acest incident: în decursul ședințelor- seși deputaților un om a aruncat de pe galerie- a coș cu flori împotriva prim-ministrului As- quith. Coșul ar fi putut greu vulnera pe prim- nistru însă a căzut înaintea băncii miniștrilor.- entatorul fiind îndepărtat, în gura mare a a- ncat ploaie de injurături la adresa prim-mi- strului împraștiind în sala de ședințe numă- ase scrisori cu conținut infect. Încă nu se cu- paște cauza atentatului. Prim-ministrului As- quith i s'au făcut vii ovatii de simpatie și afectiune,- ondământându-se astfel mizerabila faptă a omu- i de pe galerie.

**Cum se face „politică externă” la unele zia- stre străine.** „Gil Blas” din Paris anunță că Ro- ânia a obținut dela Bulgari orașul Silistra și- ortul... Rodosto de pe marea... Neagră!...

**Un dar pe neașteptate.** Zilele trecute, un- omn a sunat la poarta unui spital din Londra și- enind portarul, domnul acesta i-a înmănat un- pachet spunându-i:

„Iată un dar pentru acest spital. Dă pachetul- elui mai mare de aci!”

Apoi necunoscutul dispăru, fără să-și dea- numele, sau să spue cine l'a trimis. Desfăcân- du-se pachetul, s'a descoperit că el conținea bo- uri în valoare de 250.000. S'a crezut că sunt- urate, sau fără valoare. Dar, s'a constatat că- sunt bune. Iată un donator care nu ține la re- clamă!

**Cea mai bătrână femeie din Anglia.** Într'un- suburbiiu al Londrei, Wood Green, trăiește cea- mai vrâstnică femeie a Angliei, împlinind Luni- 110 ani. Cu acest prilej a primit nenumărate fe- licități. Și nu i-a căzut greu când cineva dintre- paspeții ce o salutară i-a dorit încă pe atâția ani- să trăiască. Numele femeii e Clark Rebeca, pli- nă încă de vigoare. Celor cari o vizitară le-a- spus că simte puțin bătrâneța ce se apropie, dar prevede că o s'o ducă cu viața încă mulți- anișori. Puterea simțurilor nu i-a scăzut, vede- bine, aude bine și are multă poftă de mâncare.

**Norvegia a dat drept de vot femeilor.** O telega- mă din Cristiania anunță că parlamentul norve- gian a votat proiectul de lege referitor la dreptul- de vot al femeilor. Femeile de aci înainte au drept

de vot întocmai ca bărbații. Rînd pe rînd țările- culte introduc reforme democratice, conform spiri- tului vremii. Guvernele ungurești însă nici nu vi- sează o astfel de libertate cetățenească.

**Un ofițer german — spion.** Ieri în orașul- Königsberg a fost deținut un ofițer din armata- germană cu numele *von der Trenk*, despre care- s'a dovedit, că a stat ca spion în serviciul Ru- sicii. Ca să încunjure scandalul superioritățile- au anunțat în public, că ofițerul *von der Trenk*- a fost deținut pentru un simplu delict disciplinar.

Deci — spioni pretutindeni!

**Maimuța hooță.** În zorii zilei de 15 Mai, dna- Wheelock din Cleveland (America) fu deștep- tată de un sgomot. Spre marea ei surprindere- zări o maimuța, care ținea în mâni o tavă de- argint, pe care se găsea giuvaericalele sale. Dând alarma, tava fu găsită, iar câteva giuvae- ricale împrăștiate pe jos: maimuța însă dispă- ruse. S'a dovedit că niște pungași au învățat- maimuța să fure obiectele din casele unde ei o- introduc.

În cazul acesta, maimuța a fost trasă cu vio- lență de frânghie, de pungașii care zărise scena- din odaie.

**Două dame inecate în Dunăre.** Lângă Baci- ca făcând baie în Dunăre două dame sârbe s'au- înecat. O damă era soția preotului Liubomir- Popovici, având abia 24 de ani, iar cealaltă o- bună prietină a ei, nevasta comerciantului Ște- fan Mutiborici. Cu ele împreună a fost și fata- de 17 ani Ruscica a preotului Miroleanovici, care- însă nu s'a scaldat ci privea de pe țârm. Într'un moment soția lui Mutiborici a intrat în- tr'un ochiu de apă și a fost scufundată. D-na- preotului Popovici i-a sărit într'ajutor s'o scape, dar a fost răpită și ea de valuri. Fetita de pe- țârm neștiind inota nu a îndrăznit să se arunce- în apă spre ajutor, ci a alergat în sat ca să dea- de veste marea nenorocire. Inotătorii cari au- alergat la Dunăre ca să le vină într'ajutor au gă- sit numai cadavrele celor două doamne.

**Un țaran lovit de trăsnet.** Zilele trecute în- împrejurimile Devei s'a descărcat o groaznică- furtună. Adam Muntean, agricultor român în- Sânt-Andres, a fost lovit de trăsnet pe când se- întorcea spre casă din pometații.

**Un triumf păgân.** Institutede de bani din toată- lumea tânjesc acum mai greu decât oricând. Războiul balcanic și grelele împrejurări create- din cauza lui în întreaga lume, a adus cu sine- desființarea multor institute financiare mici. Așa- au căzut jertfă și cele două bănci cehe din Bu- dapesta: Országos iparbank și Központi bank. — Ei, presa stăpânilor noștri unguri aruncă a- cum săgeți de ironie la adresa acestor bănci na- ționaliste cehești; spune anume că băncile a- cestea nu s'ar fi desființat dacă nu s'ar fi căutat să- acapareze numai elementele naționaliste cu ac- ții. Dacă respectivele bănci ar fi păstrat caracte- rul universal al băncilor jidovești — presa- respectivă încă geme de spirit semit! — atunci, ci-că, s'ar fi putut susține. Și cu acest prilej du- reros presa poporului stăpân nu uită să — ju- bileze! — Se cunoaște însă de ce stofă e „vir- tutea” acestei prese.

**O nouă jertfă a aviației pe câmpul dela Aspern.** Unul dintre cei mai iscușiți piloți austrieci din Ae- roclubul vienez, Gheorghe Seidl, Marți s'a prăbușit- dimpreună cu aeroplanul său pe câmpul dela As- pern. La orele 7 și 15 min. d. a. s'au urcat cu ae- roplanul său nou, tip Etrich cu putere de 120 de cai- vapori, luând direcția spre Esslingen unde a voit- să retireze. Însă făcând un arc prea îndrăzneț i- s'a răsturnat aeroplanul prinzându-l dedesubt. Ast- fel a fost rănit de moarte. Tânărul aviator (32 de- ani) în drum spre spital a încetat din viață. Moar-

tea lui a pricinuit în cercurile aviatice adânci con- sternații și condoleanțe. Se puneau mari nădejdi în- în el la viitorul meeting internațional de aviație- din Viena.

**Lad. Lukács în cabareul din Arad.** O socie- tate de cabaretiști dau acum zilnic reprezentații- într'un local din Arad. Un artist al societății, ca- să atragă și mai mult publicul s'a mascat în fi- gura fostului premier al Ungariei, Lukács și pe- care-l parodiază cu mult succes spre ilaritatea- cea mai mare a celor prezenți. Ieri seara însă, afirmative un notar din comitatul Timișului ve- nind la Arad, ca să se mai distreze puțin, a luat- gluma artistului în serios. Când apăru pe scenă- artistul în masca fostului premier, nostimul notar- revoltat în sentimentul lui patriotic strigă cu un- ton răsunător:

— Jos cu panamistul găinar. Cei cu cele 4- milioane 800 mii coroane?!

Bietul artist incremenit de această întâm- pinare neașteptată își uitase rolul și răspunse- cam năcăjit:

— Ei, asta știu că-i bună! Eu să am milioa- ne? — când numai după amiază cerusem o an- ticipație de 20 de coroane.

Intreg publicul a izbucnit într'un hohot, care- nu mai voia să sfârșească.

Notarul nostru însă nu voi să-i creadă bie- tului artist în figura lui Lukács și pretindea tot- mai energic estradarea milioanei și publicul ca- să-l scape din belca pe bietul artist era cât p'aci- să colecteze suma, când apăru figura unui oficial- îmbrăcat în uniforma poliției, și invită pe notarul- ce pretindea milioanele dela bietul artist, să pă- răsească localul.

**Descoperirea unor mari cantități de radium.** În regiunea Regana, Rusia au fost găsite co- moare întregi de radium. Această descoperire- face mare senzație în cercurile de aci, căci da- că se va adeveri că regiunea este așa de bogată- în radium, Rusia va deveni prima țară expor- tatoare de radium.

**Parlamentul chinez.** În „La Revue bleue”- senatorul francez Geruais, explică cum funcțio- nează în China mașina parlamentară, recent in- trodusă. Sunt 268 senatori și 623 deputați, — acestea fiind cifre provizorii. Condițiile de elec- torat și de eligibilitate, moda chiar de alegere, sunt foarte încurcate și își trebuie multă expe- riență spre a extrage trăsăturile esențiale ale- sistemului. În fiecare district sunt 4 mari socie- tăți de notabili: comerț, industrie, agricultură- litere. Aceste societăți formează apoi comitete- diferite și cluburi. Alături de aceste grupuri fun- damentale, sunt apoi o sumă de „societăți”, „companii” care pot să obție dreptul electoral- și pot trimite în parlament unul sau mai mulți- reprezentanți. Mai sunt apoi uniuni profesionale, sindicate, asociațiuni militare, comitete politice. Totul se petrece în interiorul acestor grupe și- din această cauză sunt aproape suprimate cam- paniile electorale.

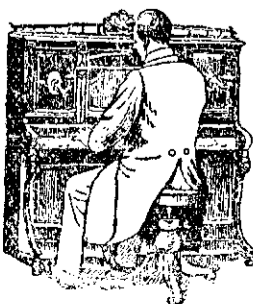
**Leit!** Când de Selves a plecat dela prefec- tura Seinei ca să ia externele în cabinetul Cail- laux și să cază repede pe chestia Marocului, a- cest loc important a fost dat directorului gene- ral al vămilor Delanney. Om nostim, cu barbă- mare, neagră, Delanney s'a întâmplat să seme- ne leit cu un profesor dela liceul Montaigne din- Paris. Din această cauză modestul profesor este- obiectul unor manifestațiuni egal de măgulitoare- și plictisitoare de câte ori ese prin oraș. Și ese- mereu. Saluturi până la pământ, complimente- plecate, simpatie exagerată și mai totdeauna- interesată, în fine tot felul de mărturii ale bune- lor sentimente păstrate de francezi prefectului- primului lor județ.

Culmea este însă că uneori este oprit și în- trebătat în privința unor lucruri de cari habar

PRIMA ȘI CEA MAI VECHE CASĂ  
DE CLAVIRE ESTE A LUI

RANZ ȘI ALBERT RENNER

TIMIȘOARA-JOSEFIN  
strada HUNYADI nr-ul 12.



MARE ASORTIMENT DE

PIANE, PIANINE ȘI HARMONI.

: CALITATEA CEA MAI BUNĂ. :

Prețuri ieftine.

Preturi ieftine.

n'are. Acostările acestea vin de la persoane mai însemnate cari își permit să ia referințe și pe stradă.

Și bietul om e silit să reproducă papagalicește aceleași scuze și explicațiuni:

— Mă iertați, dar nu sunt eu!... Semănăm grozav...

Sosia, cum zic Francezii la al doilea exemplar fizic al unui om de seamă, nu e rară. Aproape toți avem semeni. Ar fi și greu să compuiți figuri absolut deosebite în atâtea sute de milioane de oameni când natura are la dispoziție numai doi ochi, un nas, o gură, două urechi și restul echipamentului cefalian...

Clemenceau baremi avea o dublură care nu era atât de necăjită când era luată drept primul ministru al Franței, pe cât de plictisit părea primul ministru când era luat drept pantofarul cu care semăna.

La Librăria Tribuna se află de vânzare:

Erdélyi (Aradi) Victor: Cătărina Doamna noastră.

Ne-au sosit cele mai moderne hărți de scris în mappe și cutii cu prețuri moderate.

Librăria Tribuna, Arad Str. Deák Ferencz Nr. 20.

Se caută agenți ambulanți pentru Banca Generală de asigurare din Sibiu, precum și pentru agentura ei principală din Arad. Se cere ca reflectanții să aibă o calificare deplină și să știe achiziționa asigurări împotriva focului, asigurări de viață etc. Doritorii să se anunțe fie la Sibiu (Nagyszeben), fie la Arad (József-főherceg-ut 2.)

### „SCULPTOR ROMÂN”.

În atelierul Ioan și Aurel Cotărlă sculptori tâmplari și auritori etc. în Oravița-română (Oraviczafalu, Krassószörény megye) premiați cu medalii și diplome dela expozițiile din București, Sibiu, Panciova și Lugoj, se lucrează: Iconostase (temple), ronturi, jeturi, cripte, chivote etc. adecă întreg aranjamentul bisericesc, în ori ce stil și cu prețuri absolut solide. La dorință pot veni la ața locului, pe spesele mele, pentru deplina înțelegere asupra lucrărilor. Spre asigurare nu se cere înainte nici un ban, până după predarea lucrului: un favor, ce dela maestri străini nu se poate avea. La cerere servesc un atestat dela lucrările de până acum. Se capătă chivote și ripide cu prețuri foarte reduse, să se ceară de probă desemnuri. Rog binevoitorul sprijin românesc. (Co. 486—26)

### Mu țămită publică.

Din incidentul morții premature a neuitatului nost Valer fost concepișt la direcția financiară din Becicherecul mare după ce starea sufletească adăne zdrojită nu ne îngăduie, să ne exprimăm personal și deosebit mulțămitele tuturor acelorora, cari prin depunere de curaj, condolinte scrise ori verbale, participare la se viciu funebreal, înmormântare etc., ne-au mângâiat durerile pierderii suferite, rog să primească pe a ceasta cale expresiunea sincerilor noastre mulțămite.

Bla j. la 11 Iunie 1913.

O 1192 fam. **ORDACE.**

### CRONICA SOCIALA

Corul tinerimei române din Scoreiu aranjează concert și reprezentație teatrală a doua zi de Rusali (16 Iunie), în sala școalelor comunale. Venitul e destinat pentru înființarea fondului corului. Inceputul la ora 8 seara.

### POȘTA ADMINISTRAȚIEI

Ion Rafiroiu, Cernat. Am primit 7 cor. ca abonament până la 20 August a. c.

Redactor responsabil: **Constantin Savu.**

### Caut un candidat de avocat

cu praxă bună, cu aplicare momentană.

Cohalm (Kóhalm).

**Dr. George Drimba.**

(Di 1170)

avocat.

### Ochiuri de găină, bătătură, întărituri, nijeluri, dispar în timp de 48 ore dacă folosești »CANNABIN«.

1 sticlă . . . . . 1.40 cor.  
3 sticle, porto plătit 3.—

Se capătă la farmacia:

**Dr. FLESCH E., Győr, XIII.**

la 997

### 1 CUTIE

(Pi 301—100)

cu 200 hărți de scrisori, de pânză, și plicuri cu căptușeală de hârtie satinată

### 3 COROAONE

De vânzare la librăria și papetăria

**PICHLER SANDOR**

ARAD, piața Szabadság, nr. 1.

### Viță americană altoită

(He 867)



precum și viță americană pentru altoit, cu și fără rădăcini, în diferite varietăți, furnizează renumita și de mulți ani recunoscută ca cea mai de încredere pepinieră.

### FR. CASPARI

(Nagyküküllő vm.) Medjaș. — Medgyes.

Serviciu conștientios :: Soluri garantate.

:: Catalogul se trimite la cerere gratis și franco. ::

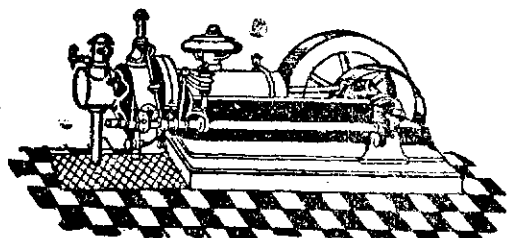
In catalog sunt publicate mai multe scrisori de mulțumire, primite din toate părțile țării, astfel că înainte de a face comanda, oricine poate cere informațiuni în scris sau verbal dela dăii proprietari cari mi-au trimis acele scrisori și se pot convinge astfel de absoluta încredere ce o pot avea în firma de mai sus.

### Körber József és T-sa

LUGOJ, strada Timișoril n-rul 28.

(Casa proprie)

Lăcătușeri, atelier pentru repararea mașinilor, instalatori de apaducte. Atelier pentru repararea pompelor, a mașinilor cu benzină, motoare, mașini cu aburi și mașini agricole.



Lipire autogenă cu cea mai deplină garanță Atelier special. Turnătorie de fer și oțel.

TELEFON 184.

### ADOLF SCHNEIDER

Atelier de sculptură și tăietorie în piatră, industrie de articole de ciment și piatră artificială.

NAGYSZEBEN—SIBIU.

(Se 186—69)



Întreprindere de Monier, Rabitz, Beton și clădiri de beton. Articole de ciment: sceluri, parcani, balustrade, ornamente, balcoane, etc. Podine de ciment și beton bătut pentru balcoane, remise, curți, etc. Podine TERAZZO, trepte TERAZZO și îngrădri de morminte, monumente la morminte, cripte și totfelul de granit artificial și imitații de marmoră. Aquarii, ferrarii, bazine de apă, colaci la fântâni, vâtaie, etc. Granit artificial și pietri artificiali din nisip, imitații perfecte. — Execuțări în toate lucrările de tăietorie de piatră, de sculptură în piatră, ciment și gips, precum și asbest, stucatură în gips și lucrări în marmoră artificială. Vânzare de ciment și gips în saci.



### DOAMNĂ

## „CREMA MARGIT” a lui FÖLDES

CA FAȚA SĂ-ȚI FIE CURATĂ, TINĂRĂ ȘI PLĂCUTĂ

„Crema-Margit” este materia cea mai plăcută de înfrumusețare a doamnelor din elită și este cunoscută în toată lumea. Putere neantrecută, stă în compunerea ei norocoasă, pielea o întinerește și rezultat favorabil se poate vedea în decurs de câteva ore.

Deoarece „Crema-Margit” o imitează și falsifică. Vă rugăm a cere numai în cutii închise cu marca originală, pentru că numai pentru aceia își ia orice răspundere fabricantul.

„Crema-Margit” e nestricăcioasă, nu conține untură, compoziție neamestecată care în străinătate a produs mare senzație.

Prețul 1 cor. ◀ Săpun Margit 70 fil. ▶ Pudra Margit 1.20 cor. FABRICA:

**Laboratoriul lui Földes Kelemen în Arad.**



# MAȘINI

pentru industria cimentului.

Fabrică pentru țevi de ciment, presă pentru table de ciment și aranjează fabricii complete din ciment

**Hazai fémlemez és ezemantgvári gépgyár t.-t.**

BUD PEST VI.,  
Reiter Ferencz-a. 66.  
TELEFON: 93-13.  
Ha 140-120

# Gratis

ru, dar pentru pretul foarte ieftin poți să cumperi cele mai bune oroloage, oroloage cu pendul, de părete și deșteptătoare, precum și bijuterii de aur și argint și articlile optice la

## Szentgyörgyi Gy. Gyula

orologier

Sátmar — Szatmár,  
str. Atila nr. 1



Pentru orice fel de reparări și cumpărări de oroloage ofer garanță.

(De 150-60)

## GHEORGHE GIORGARIU

MAESTRU TÂMLAR.

LUGOJ, STRADA ATANASIOVICI No. 10.  
(Casa proprie).

(Ci 217-120)

Îți recomandă atelierul bine asortat cu materiale uscate. Întreprinde și execută tot felul de lucrări aparținând acestei branșe, aranjamente interioare și lucruri pentru edificii ori unde, și în ori ce stil, cu prețuri moderate. :::

# Hlobil János



Primul institut cu putere electrică în Lugoj pentru văpsirea stofelor, curățirea chimică a îmbrăcămintelor — și spălarea cu aburi —

**LUGOJ, str. Bisericii 6.**

TELEFON: 218.

Primește totfelul de comande pentru văpsirea și curățirea hainelor de bărbați, dame și copii; precum și spălarea gulerilor, manșetelor, perdelelor și călcarea lor pe lângă prețuri ieftine. Comandele din provincie se execută prompt și conștiințios. (Ho 534-30)

## BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

### SITUAȚIUNE SUMARA.

1912.		1913.	
19 Mai		11 Mai	18 Mai
<b>ACTIV</b>			
218 034 556	156 076 556	203 669 166	203 141 606
921 559	61 958 000	1 587 381	1 562 272
207 332 690	Argint și diverse monede . . . . .	142 345 190	142 405 950
15 135 953	Portofoliul român și străin . . . . .	29 231 568	28 628 571
18 273 740	7 102 600 } Impr. pe ef. publice . . . . .	12 802 059	12 802 059
11 995 720	7 033 353 } „ în ct. crt. } 14 268 871	11 999 729	11 999 729
17 506 377	Imprumutul Statului (fără dobândă) . . . . .	17 199 377	17 199 377
4 191 821	Efectele Capitalului social . . . . .	4 116 781	4 116 781
6 119 298	Efectele fondului de rezervă . . . . .	6 423 569	6 424 035
801 080	„ „ amort. imobil. mobil. și mașinilor . . . . .	886 166	886 201
949 927	Imobile . . . . .	1 267 927	1 419 117
109 314 155	Mobiliilor și mașini de imprimerie . . . . .	113 137 707	113 340 942
65 822 167	Cheltuieli de Administrațiune . . . . .	108 379 759	107 860 515
33 099 179	Efecte și alte valori în păstrare . . . . .	33 216 972	33 153 302
8 149 113	Efecte în gaj și în păstrare provizorie . . . . .	7 580 739	7 426 716
2 032 569	Conturi curente . . . . .	4 024 359	3 946 193
714 679 904	Conturi de valori . . . . .	697 868 449	696 313 366
714 679 904	Conturi diverse . . . . .	697 868 449	696 313 366
<b>PASIV</b>			
12 000 000	Capital . . . . .	12 000 000	12 000 000
32 381 958	Fond de rezervă . . . . .	34 540 298	34 540 298
4 766 612	Fondul amort. imobil. mobil. și mașini . . . . .	5 076 460	5 076 460
460 123 740	Bilete de bancă în circulațiune . . . . .	388 082 210	386 481 810
2 346 791	Dobânzi și beneficii diverse . . . . .	3 670 971	3 864 486
10 202 484	Conturi curente și recipise la vedere . . . . .	12 517 519	11 385 236
175 136 322	Efecte și alte valori de restituit . . . . .	221 517 466	221 201 457
17 721 997	Conturi diverse . . . . .	20 463 525	21 763 619
714 679 904	Taxa: Scont 6%, Dobânda 6 %	697 868 449	696 313 366

## PRIMA TURNĂTORIE DE CLOPOTE.

# JURISICS MÁRTON

montor de clopote și fabricant de staluri pentru clopote

**BUDAPESTA, Rozsa-u. 51-53.**

Firmă catolică.                      Telefon 77-51.



Execută orice lucrare în această branșă: expediază clopote excelente cu tonuri curate și pline, rețornă clopote vechi, remontează clopote vechi pe coroane învârtitoare din fer ărsat sistem Pozdech, eventual pe coroană învârtitoare din fer fâșit. Schimbă limbi învechite etc. Execută staluri drepte și orizontale din fier de clopote, cu prețuri moderate. — Cu prospecte servesc cu plăcere. Mai departe execută tot felul de aranjamente complete pentru ateliere de lăcătușerie și fânrărie.

## Bencsik Zsigmond

in DEVA

Oferă: **Ghete americane și franceze** cusute cu mâna în atelierul propriu precum și **ghete gata**, format modern pentru bărbați femei și copii. **Galosi, ghete comode și pentru gimnastică.** Mare magazin de gume renumite de Sullivan pentru tocuri la ghete și creme excelente. Ghete pentru picioare neregulate și bolnave le pregătesc după măsură. La comanda din provincie este destul a se trimite o gheată folosită. — Serviciu ::: prompt :::



Be 318

Go 1187

# 100.000 coroane

câștig principal pentru o promesă estradată pe o notă de câștig cu ipotecă.

**Tragere în 25 Iunie!**

**Prețul 4 coroane.**

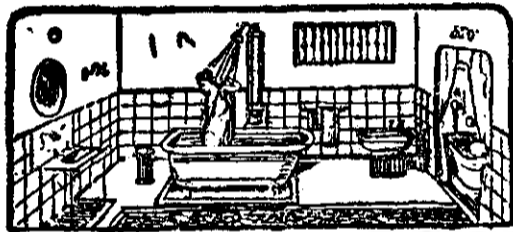
De vânzare la casa de bancă a lui **GOLDSCHMIDT SÁNDOR.** și în tutungerii.

## EDUARD LEXEN,

tinichigiu și antepriază de instalațiuni  
**Brașov, Atelier: Strada Lungă Nr. 63.**  
**Prăvălie: Strada Gâbel Nr. 2.**

Telefon Nr. 334.

Se recomandă pentru pregătirea muncii de tinichigiu și galanterie la edificiul, precum coperișe, și învelișuri de turn, ornamente de metal, vase pentru bucătărie, dulapuri pentru gheață, vase pentru spălat și altele. **Specialist în apeducte la case, canalizări, conducerea de gaz de iluminat, și instalarea camerelor de baie**



Lampe de carbid de toffelul dela 3 coroane în sus. — —

Engrosiștilor li-se dau rabat.

Depozit bogat în vânl de scâldat, cămine, closete etc.

Serviciu conștiințios. Prețuri moderate. Reparație promptă

NUMAI ÎN SALONUL DE MODE

## GEORGE RUMMEL

SIBIU, Honterusgasse n. 5

se execută costumele cele mai bune și strict englezești, precum și alte haine. Pune la dispoziția stim. dame cele mai nouă și clasice jurnale. Ori-ce comandă se execută în 8—10 zile. — La damele din provincie iau probe în 6 oare de două ori. Haine de doliu le execută în 12 ore. (Ru 66)

Convingerea e siguranța cea mai bună: La comande mari mă prezint oriunde pe speșele proprii.

**De vânzare o moară cu putere motorică, aranjată complet, cu casă de locuit și cu o realitate mare, cu un preț foarte ieftin.** Me 1193

**Dr. MÉRŐ Samú, avocat.**  
**Boroșineu (Borosjenő)**

Cea mai veche prăvălie de mașini de cusut din Ungaria-de-sud.

## REINHOLD ZOLLER mecanic

Biserica-abă—Fehértemplom, str. Schiller (lângă „Burg“)

Fond. în anul 1830.

Telefon nr. 46.

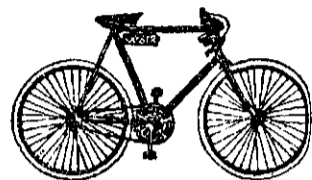
Premiat în Timișoara în anul 1891.



Recomandă marele său magazin de mașini de cusut pentru case precum și pentru ateliere; mașini de cusut speciale pentru blanări, mănușeri etc.

## BICICLETE,

cele mai noi modele 1812. Helicul-Premier. Kayser etc. Garnituri pentru biciclete, elopotele, lampe, cornete, ținător de săbii, pompe în totă mărimea, etc. etc.



„HIS MASTER'S VOICE”  
TRADE MARK.

## GRAMOFONE;

Pathée cu marca „Engel“ Automate statif

## PLĂCI

Pentru gramofone în orice limbă din Monarhie. Noutăți.



**Pentru plătire în bani gata și'n rate.**

Cel mai bine aranjat atelier pentru reparaturi. **Garantă.**

Executare excelentă.

Rugând binevoitorul sprijin, sunt

Cu stimă:

**Reinhold Zoller,**  
mecanic.

(Zo 203—44)

## Ocaziune specială!

se îmbie on. public prin faptul că mărfurile mai jos semnate se pun în vânzare pentru un timp scurt cu prețuri convenabile

**Următoarele mărfuri se pun în vânzare din fosta prăvălie a lui**

## Hoffman Sándor:

Pardesiuri de lister și pânuri	—	—	dela cor.	6-
Costumuri	—	—	—	8-
Jupoane	—	—	—	5-
Talii moderne	—	—	—	1-50
Sorturi pentru copii	—	—	—	—80
Hainuțe pentru copii	—	—	—	1-30
Umbrele de mătasă	—	—	—	3-
2000 buc. pălării de paie pentru bărbați și pentru băieți	—	—	—	—40
2000 buc. cușme p. bărbați și p. băieți	—	—	—	—20

**De vânzare la**

**Bazarul de concurență dela teatru**

Ka 1179

CEL MAI MODERN INSTITUT  
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN  
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

# ”CONCORDIA”

TELEFON  
NR. 750.

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

TELEFON  
NR. 750.

## ARAD

STRADA ZRINYI, NUMĂRUL 1|a.



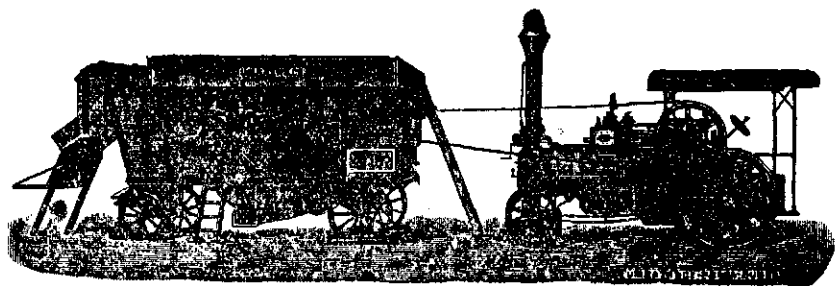
BCU Cluj / Central University Library Cluj

Executare  
promptă.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișeie, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre, tipărituri pentru bănci și societăți, precum și tipărituri advocaționale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

Prețuri  
moderate.





Garnituri de treerat de o deosebită prestațiune.

Construcții noi dovedite de admirabile, ca: lagăre cu mișcare globică pe toate osiile interne și externe, două scuturătoare, trei ventilatori, elevatori cu poale de catenă, cernutul și vânturatul plevei. Locomobile și locomotive neîntrecute în ce privește siguranța activității lor și uzanța minimală a materialului de foc.

**Umrath & Co., Budapest, V. Váci-körut 60.**

Construim: locomobile, locomotive de treerat, prese pentru paie, elevatori pentru paie, maneje (göplari), mașine de treerat și curățit, mașine de tăiat nutreți, mașine de sămănat și secerat, prese de struguri, pompe.

La cerere trimitem gratuit catalog ilustrat bogat și oferta.

:: Correspondență românească. ::

U 731

## FRĂȚII SCHIEL

fabrică de mașini, stabilimente pentru edificare de mori, turnătorie de fer

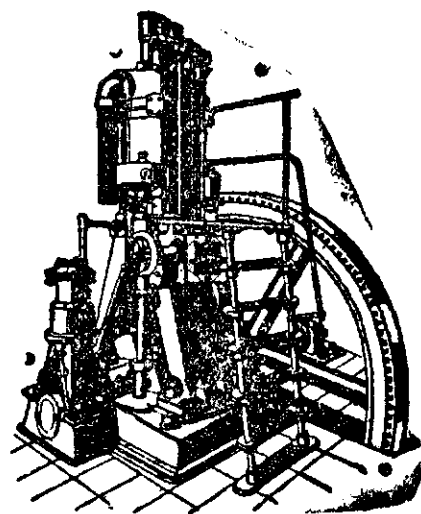
**BRAȘOV.**

Cea mai mare fabrică de mașini din Ardeal.

Efectuează stabilimente de turbine, motoare și locomobile de ulei brut, „Corona”, mori mănate cu motoare și apă, stabilimente electrice, stabilimente de transmisiiune, mașini de scărmanat și de tors lână.

Execuție modernă, solidă și reală.

Serviciu prompt și prețuri moderate.



Motoare „GULDNER” sistem Diesel de ulei brut sunt mașini de instigare cele mai economice și nesimțitoare. (SI50-60) l.

Neajuns în bunătate, și în consum de materie inflamabilă.

Voți să faceți economie de bani la comenziile de haine? Comandați haine la atelierul de croitorie pentru domni a lui

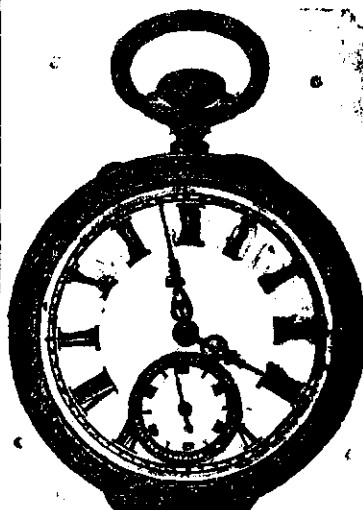
**Ilie Nișulescu**

LUGOJ, strada Timișorii n-rul 28.



(NI 480-30)

Unde se pregătesc cele mai moderne haine pentru bărbați și băieți, tot felul de costume, pardesiuri, paltoane, și a. m. din cele mai bune stoffe englezești cu prețuri moderate.



(Ka 147-104)

Cele mai bune

**orologioare**

cele mai solide și cele mai moderne

**juvæericale**

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă cheltuielile de 10 ani și prețuri ieftine, livrează cea mai bună prăvălie în această privință în întreaga Ungaria

**Brauswetter János**

oreloger în SZEGED

CATALOG CU 2000 CHIPURI SE TRIMITE GRATUIT.

Nota că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu provocare în ziarul „Românul” (adeoă scriu că a cerit anulul în „Românul”). Corresponzențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Institut de curățire chimică și vopsitoare de haine pentru femei și bărbați. Curățire de pene de struț și boauri.

**Knapp Sándor**

institut de vopsitoare, și curățire chimică spălătorie cu aburi

**ARAD.** (Ka 429-59)

Institut de primire: colțul str. Weitzer János (Vis-a-vis de poșta centrală)

Stabiliment: Magyar-utca numărul 22

Spălătorie și ecălare de gu-lere și manșete. Comandele din provincă se execută conștințios și prompt.

**NEUMANN M.**

croitor pentru haine de bărbați furnizor al curții reg. și imp.



Magazin de haine pentru bărbați, pentru copii și pentru fete

**ARAD**

Ne 639 MĂRFURI EXCELENTE. Despărțământ special pentru comenzi după măsură.